

SLOVENSKI NAROD.

Plaša vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrske dežele za vsa leta 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za eden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vsa leta 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za eden mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, velja za celo leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za eden mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za ostanila plačuje se od peterskopne pet-ovrste po 12 h, če se ostanilo enkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. — Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, ostanila t. j. administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je na Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Za vseučilišče v Ljubljani s posebnim ozirom na pravno fakulteto.

Govor g. dr. D. Majarona v seji občinskega sveta ljubljanskega dne 10. t. m.)

Vnanji povod za moje predloge, jih zastopam dogovorno z našim vseučiliškim odborom, podajajo do-aj zanesljive vesti zadnjega časa, da je visoka ces. kr. naučna uprava ločila, italijanske paralelne tečaje na avni fakulteti vseučilišča v Inomostu pustiti, a namesto tega za Italijane je druge ustanoviti posebno pravno fakulteto ali vsaj nekako pravno akademijo. Vlado so k tej odločitvi nagnili najnovejši spopadi med italijanskimi in nemškimi vseučiliškimi v Inomostu, pa menda tudi trajno napete razmere v mešanem profesorjem kolegiju pravne fakultete, kar je vse dokazalo, da dandanes ni več pravnega obstanka za laška pravna predavanja na temeljno nemški univerzi v Inomostu. Da se torej v vseučilišče po želji Nemcev očisti tujerodnega elementa, da se pa na drugi strani ugodi Italijanom, hoče naučna uprava storiti izvenreden korak in Italijanom prav v kratkem dati samostojno pravno fakulteto ali manj samostojno pravno akademijo.

Položaj je torej nekako sličen, kakor je bil predlanskim proti koncu prošega meseca, ko so tudi na vseučilišču v Inomostu nemški dijaki siloma preprečili prvo predavanje novega laškega docenta, češ, da je z enim množanjem italijanskih docentov v nevarnosti nemški značaj inomoškega vseučilišča. Ta dijaška rabuka imela je, kakor nam je še vsem v živem spominu, nepričakovane posledice. Načelnik naučne uprave, minister pl. Hartel, je hotel otolažiti italijanske deputacije s tem, da jim je nekako zagotavljal samostojno italijansko univerzo. To hitro pomirjenje Italijanov je pa moralo razburiti med Slovani osobito nas

*) Smo o njih poročali v včerajšnjem šte.

Slovence, ki smo že desetletja prosili visokih šol na podlagi našega narodnega jezika, a nismo ničesar dosegli, pač pa nam so vlade odvzele še tisto malo visokošolskega pouka, kar smo ga bili prejšnje čase imeli. In res je tedanja inomoška afera provzročila, da se je ves slovenski narod dvignil kakor en mož za svoj stari ideal, in dva meseca skoraj dan na dan je iz vseh slojev in v vseh večjih krajih izjavljali in utemeljeval, podpiran od Hrvatov in Srbov ter Čehov svojo zahtevo, da se mu ustanovi lastno vseučilišče.

Tudi občinski svet ljubljanski je v svoji seji dne 10. novembra 1901 enoglasno izjavljal, da ima slovensko, hrvatsko ter srbsko dijaštvo isto, ako ne mnogo večjo pravico do visokošolskih predavanj v materinem jeziku kakor italijansko dijaštvo, da ta pravica mora dospeti do veljave edinole z ustanovitvijo vseučilišča v Ljubljani, in se torej c. kr. naučna uprava naprosi, naj takoj stori vse potrebne predpriprave za ustanovitev takega vseučilišča. Posebna deputacija je zastopala to stališče pri gospodu naučnem ministru in pri g. ministrskem predsedniku ter je dotične utemeljene peticije izročila tako vladi, kakor državnemu zboru.

Naša akcija za vseučilišče je tedaj dosegla svoj vrhunec z nujnim predlogom, ki so ga vsi trije jugoslovanski klubi stavili v poslanski zbornici in ki je prišel na razpravo dne 6. decembra 1901. leta. Ta predlog za ustanovitev jugoslovanskega vseučilišča sicer ni zadobil potrebne večine, a z zadoščenjem smo mogli konstatirati, da se je naša vseučiliška zastava povrnila iz tega velikega parlamentarnega boja nepoškodovana in da jo lahko s pogumom in navdušenjem imamo razvito še nadalje, dokler si ne priborimo končne zmage.

Realen vspeh, že tudi jako skromen vspeh iz gibanja ravno označene dobe pa je bil predvsem ta, da je c. kr. naučna uprava pri opetovanih pri-likah razodela stališče, katero za-

vzema nasproti posameznim narodnostim, kar se tiče vseučiliških študij v narodnem jeziku. Ker so se italijanska predavanja na vseučilišču v Inomostu po narodni napetosti ovirala, izjavil je g. naučni minister pl. Hartel v seji poslanske zbornice dne 7. novembra 1901, da je vlada dolžna skrbeti, da se italijanskim dijakom drugače zagamči možnost, študirati pravoslovje brez ovir v materščini. To pravo in pravično misel je isti g. minister izražal tudi nekako kot splošno načelo v razpravi o nujnem predlogu zastran jugoslovanskega vseučilišča in je posebej na adresu Slovencev zagotavljal: »Povdarjam pa, da se niti trenotek ne bom pomišljal podpirati nadarjene dijače Vašega naroda, ki mi jih bode priporočili, tudi za akademični poklic, in veselilo me bo, če bom dosegel svoj smoter ter s tem po malem pomagal, da dosežete to, kar hočete zdaj nakrat, skoraj čez noč doseči z nujnim predlogom.«

Osobito po svoji zadnji izjavi se je sedanjí šef naučne uprave jako ugodno razlikoval od svojih prednikov, ki so naše svoječasne zahteve za vseučilišče kratkomalo, večkrat celo na žaljiv način odklanjali. Tudi je hvaležno pripoznavati, da g. naučni minister pl. Hartel od tedaj ni ostal pri praznih besedah. Toda nezdostno se kaže zanimanje naučne uprave pri tej stvari! Če je res, da se vseučilišče ne da »kar čez noč« doseči vsled pomanjkanja docentov, je pa tudi res, da se udeleženi narodi ne morejo pripraviti »kar tja v en dan« potrebnega števila docentov. Slovenski ali hrvatski mladi možje, ki bi se radi posvetili akademični karijeri, morajo računati z dejstvom, katero je tudi naučni upravi predobro znano, da namreč zanje nikakor ni mesta na nemških fakultetah, naj bi se še tako usposobili, in zategadelj se ne da zahtevati, da bi brez gotove akademične bodočnosti popuščali svoje praktične karijere, zraven tega pa neplodno nalagati

svoje duševne in gmotne sile. Zato menim: Če je državna uprava prepričana, da je za avstrijske Jugoslovane potreba lastnega vseučilišča, potem bi morala predvsem podati določno in jasno izjavo, da hoče in ima voljo, prej kot prej ustanoviti tako vseučilišče. Potem bi morala imeti sama jasen načrt, po katerem naj bi se dosegli pogoji za uživotvorenje posameznih fakultet bodočega vseučilišča, in poprijeti bi se morala vseh iniciativ za dosledno pripravljanje njega ustanovitve. Narod naš je gotovo pripravljen sodelovati pri tem po vseh svojih močeh, a na primer zahtevati od nas, da naj izkažemo zadostno število vseučiliških docentov za vse fakultete, predno je še vlada zagotovila ustanovitev vseučilišča, je odločno preveč! Doslej ni naučna uprava pokazala v tem pogledu nikake inicijative, nikakega programa, in prepuščala le nam samim, da se naj pripravljamo in tudi žrtvujemo za negotov in nejasen projekt. Vsekakor bi se priprave, katerih je za naše vseučilišče res treba, pospešile izdatno s tem, ako bi naši poslanci pri vladi dosegli vsaj načelno izjavo, da je resna volja, ustanoviti na jugu vseučilišče po naših intencijah. —

Da naučna uprava, kadar ima jasen in resen namen, že najde sredstva in pota tudi za izvršitev, to kaže se te dni in sicer zopet na korist Italijanom.

Vsled najnovejših nemirov na vseučilišču v Inomostu, je naučna uprava kakor rečeno, sklenila, da se namesto laških pravoslovnih predavanj v Inomostu za Italijane oživotvori pravna fakulteta ali barem pravna akademija. Naučna uprava hoče osigurati Italijanom visokošolski pouk v narodnem jeziku in že je tudi našla pot za to. Odločila se je za nekaj izjemnega, odnosno za nekaj izven univerzitetnega sistema stoječega, samo da ustreže potrebam in zahtevam italijan-

skega naroda. Kaj naj porečemo mi na to?

Mi ne moremo imeti nič zoper to, da se na tak način skrbi za pravno in uradniško izgojo Italijanov. Narobe, mi odobrujemo, če se končno začne reformirati visokošolstvo in organizirati tudi po pravicah gledena posebne potrebe avstrijskih narodnostij. A kar nas boli, je to, da se pri tem misli na vse druge, nego na nas Slovence. Mi Slovenci smo v Avstriji edini narod, kateremu država ni doslej zagotovila prav nikakih pravoslovnih študij v narodnem jeziku. Kar so vlade v tem oziru storile, je to, da so slovenska pravoslovna predavanja, ki smo jih imeli že pred 50 leti na vseučilišču graškem, pustila usahniti. Na graškem vseučilišču obstoje slovenske stolice »de jure« še danes, kajti to vseučilišče se je izrecno ustanovilo za obe narodnosti, in stolice, na katerih so v letih 1851. do 1855. slovenski učnjaki kakor dr. Kranjc, dr. Skedl in dr. Kopač predavali slovensko pravoslovje, te stolice še dandanes niso razveljavljene, so za nas »hereditas jacens« in Slovenci imamo pravico do njih. Toda vlade se niso ganile, da bi jih nam realizirale, in naučni minister Gautsch je leta 1891. na dotično našo urgenco odgovarjal, da je uvedba slovenskih predavanj na graški pravni fakulteti nemogoča, ker bi to baje »dovedlo do razdelitve fakultete in ker ni na razpolago sposobnih znanstveno izobraženih docentov«. Tak je bil odgovor za nas Slovence in vlada se ni prav nič potrudila, kakor za Italijane, da bi premišljevala, ali ni kakega drugega pota, po katerem bi se zadostilo neizogibni, dejanski potrebi Slovencev. Vlada je pač zaukazala slovensko uradovanje, ki se je naravno močno razširilo; da bi pa tudi skrbela za zanesljivo podlago takega uradovanja, ki jo more dati samo pravoslovni nauk v slovenskem jeziku, to vladi

LISTEK.

Ivan Cankar: Na klancu.

Ant. Knezove knjižnice IX. zvezek. V izdaji Slovenske Matice*. V Ljubljani 1902. — Tisk „Narodne tiskarne“.)

Ravnokar je izšla v Kleimayr-Bambergovih založbi zbirka Cankarjevih nedosežnih feljtonov in črtic „Ob zori“ je presenetil zopet neizcrpni pisatelj slovensko čitajočo publiko z novim delom, najboljšim, kar jih imenuje Cankar. Vojih in po mojem mnenju tudi najboljšim, kar jih ima slovenska književnost med pripovednimi svojimi spisi plohi. Ob tej Cankarjevi neskončno bogati povesti teh izgubljenih, bednih in uničenih duš izginja malo da ne vse, kar smo občudovali doslej na teh in drugih pisateljih naših. Ni ga v nas, čigar karakterizacije, čigar situacijsko risanje, čigar divno pripovedovanje bi se moglo sosati s tem Cankarjevim delom. In potem ta slog, ta blesteč, ta omamljajoč slog, katerega vplivu se ne moreš odgniti tudi ne, ko bi hotel! Vse te vrline in učinkujejo, da nisi ti gospodar čtiva, ampak čtivo je, ki tebi prevzemlje srce in ti prevladuje dušo; predno veš, kaj

in kako, živiš pod narkotičnim vplivom Cankarjevega pripovedovanja, on ti sugestira, kar ti hoče, in nalik sonambulu hodiš po trnjevih potih njegovih junakov, vedno za njimi, vedno z njimi trepetajoč zanje s svojim srcem, jokajoč z njimi s svojimi solzami in to tudi tedaj, kadar je njim ubilo življenje prvo že davno, a so usahnile jim tudi druge že v težkih mukotrpnih nočeh. Kakor bi hodil otožnega deževnega jesenskega dne, utrujen in razmučen težko pot gor in kako pokopališče, kjer več, da leže vsi oni, katere si ljubil nekelej, in kjer je razkopana in pripravljena jama tudi že za zadnje izmed njih, ki so še preživeli, pot pa je strma in kamenita, in ob njej štrle druga ob drugi molčeče mrtvaške cipe; — in kar vidiš, je skala in brezupna sivina neba — in kar slišiš je odmev samotnih tvojih stopinj . . . pred teboj pa hodijo Cankarjevi ljudje, izmučeni in izživeli, a še zarečih očij, in blede rože na licih — od te najrevnejše ženske duše Franičine do razdvajenega študenta Lojzeta, od izgubljenega krojača Mihovega do filozofa žganjarnice — vaškega črevljarja — vsi korakajo pred teboj težkih, trudnih

korakov, z upognjenimi hrbti, in veter nosi na tvoje uho njihove udušene vzdih, njihove obupne stoke, in njihove gorjupe, grenkosti polne tožbe. In čim daljša je pot, tem bolj se jim ključijo postave, in njihova lica prepere, njihovo oko ugaša, njihove solze so se usušile, na njihovih čelih opažaš, čim višje gre ta tožna pot, pečat bližajoče se smrti; — kot blisk se pokaže sedaj tu, sedaj tam, sedaj temu, sedaj onemu; plazi se krog usten ob grenkem usmevu; utihotapi se med vročo molitev, prikrade se v čašo ometovane žganja. Potem pa pride oni pusti, smrtotrudni vrh, kjer je klanca konec, od koder je razgled nazaj na to nesrečno pot v dolino onih, ki so jih izgnali iz svoje srede nesrečnike iz klanca, kakor je to terjalo življenje in usoda . . . A niti ne obrne se nikdo več nazaj, zakrije jih megla in tema, padajoče v usojeni jim grob!

Neznatni in mali so ti ljudje na klancu, in taka je tudi njihova povest. Nezakonska hči revne bajtarice na pogorju že kot dekle ni imelo dosti veselih ur pod streho domačije svoje. Kakor njena romarska pot, na katero se je s tolikimi nadami napravljala, a jo hodila tako težavno, potekala je tudi vsa dolga

pot nesrečnega njenega življenja brez upor, brez jasnih dni in brez solca . . . večno tekanje po blatni, kameniti cesti za nedosežno hitečim vozom, polno romarjev, ki vidijo ubogega dekleta, hitečega za njimi, a ga puščajo brezsrčno v njegovih mukah. Kakor toliko njenih sovrstnic, odide tudi mlada Francka v službo k tujim ljudem, k stari čimerkavi, skopi gospodinj, pri kateri služi tudi bebast hlapec. V tem času doživi Francka svojo prvo ljubezen, preživi jo kakor v sanjah, napol otroški . . . Ko se ta epizoda konča in pride Francka v službo v bližnji trg, seznanj se ondi z Mihovim krojačem, precej nečimernim, gizdavim in lahkomišelnim človekom, katerega uniči že zvest, da je dobil konkurenta v ravnokar priselivšem se drugem krojaču. Ko pa to tekovanje za Franckinega moža postane v istini nevarno, in ta slabotnež brez vsega pravega odpora pade v resignacijo, brezdelnost in pijančevanje, prične se rušiti vse nad nesrečno družino, katera se je tekom časa pomnožila za dva dečka in eno deklico. Ko revščina vedno bolj pritiska, in je nekdanji gizdavi Mihov postal povsem navaden pijanec, ki muči v svoji obupnosti tudi svojo

ženo, ukvarjajočo se noč in dan z najnapornejšim delom, s katerim skuša preživiti propalega moža in deco, odloči se Mihov vendar, da mora biti konec takega življenja. Ostavi „Klanec“, kamor se je morala obitelj že davno preseliti iz trga, ter gre v svet, iz katerega se ne vrne nikoli več.

Pride pa čas, ko odidejo tudi otroci od doma — najstarejši sin, hči in končno tudi Lojze, katerega da mati ob obljubljeni podpori premožnih tržanov v Ljubljano v šolo. A starejši sin oslepi skoro popolnoma, vrne se razcapan in jetičen k materi, in umre drugi dan po svojem prihodu. Hči — katera je hodila zopet isto tolikrat ponavljano pot službujočih deklet, doživela je kakor mati svojo prvo ljubezen — bile so sanje, potem pa je prišlo življenje, kakor je sojeno vsakemu izmed njih, ki so izšli s klanca. Propala je, vrača se z razcefrano velikomestno obleko in potlačnim klobukom na svoj dom, od koder odhaja zopet tudi ta vzbrstela — a ožgana, uničena mladika.

Potem pa Lojze, pravi sin svojega očeta in svoje matere. Sanjač, nagnjen k razdvajenosti in resignaciji. Stradanje ga je storilo bolnega, trde besede p

še ni na misel prišlo. Prepuščala je razvoj slovenskega pravnega jezika, slovenskega pravoznanstva edinole zasebni pridnosti slovenskih pravnikov, ki so pa tudi na tem polju storili in žrtvovali nerazmerno veliko. Ta krivični položaj je pa vendar rodil neoporečno dejstvo, da smo namreč z lastnimisilami in brez najmanjše vnaje pomoči slovenski jezik tudi v pravni stroki dvignili na nivo znanosti in s tem dokazali sposobnost njegovo za znanstvena predavanja.

Tembolj pa dandanes čutimo krivico v tem, da se nam še vedno odrekajo pravoslovne študije v narodnem jeziku in s tem priprave za uspešno delovanje bodisi v praktičnem uradovanju, bodisi pri razvoju pravoznanstva. Kakšno pomanjkanje vlada v prvem oziru, dokazujejo najbolj takozvani »slovenski kurzi«, ki jih je uvedlo višjesodno predsedstvo v Gradcu za nemške avskultante v ta namen, da bi se naučili slovenščine in tako usposobili za uradovanje med slovenskim ljudstvom. A da je ta naprava le ironija potrebne jezikovne izobrazbe, da je le navidezno nadomestilo za dokaz jezikovne sposobnosti, in da je na veliko kvar zanesljivosti in ugledu pravosodja, — to čujemo dan na dan iz Štajerske, kjer se namrečajo taki po sili in za silo jezik lomeči uradniki. To je nova krivica za naš narod, katere nikakor nismo dolžni trpeti, kateri pa bi se pravo lahko v okom prišlo s tem, da bi se našemu obilnemu srednješolskemu naraščanju omogočila akademična izobrazba na univerzi ali začetek vsaj na pravni fakulteti v Ljubljani.

To je treba zopet povdarjati danes, ko vidimo, kako vlada hiti na izvenreden način, da zajamči Italijanom pravoslovne študije v njihovem jeziku. Napravimo pa tudi paralelo, da vidimo, kdo je pravne fakultete bolj vreden in potreben, mi ali Italijani? Storimo to čisto na kratko in brez najmanjše politične primesi!

Nas Slovencev je samih veliko več nego avstrijskih Italijanov; mi posedujemo zemljo v kompaktnih masah, dočim je italijanski življenjski razkasan na dva več kot oddaljena dela, poleg tega pa v Primorju raztresen kar se le da! Mi Slovenci smo za Avstrijo vsaj toliko vreden narod, kakor Italijani, in za nas velja enakovrednost temeljni zakon prav tako, kakor za Italijane. Slovenski jezik si je v uradih pridobil pozicijo, katere mu nobena sila več odvzeti ne more, in slovensko uradovanje je prav tako neizogibno potrebno za Slovence, kakor italijansko za Italijane, samo da je slovensko, kakor bomo videli, mnogo bolj ekstenzivno. Nadarjenost in veselje do pravnih ved smo dokazali tudi s tem, da smo si ob lastnih močeh

razvili sloveski pravniški jezik in da vzdržujemo že nad dvajset let svoje pravniško strokovno glasilo, ki je edini list za pravno vedo na jugu države gori do Dunaja. Kako imajo ravno naši Italijani v tem oziru ugodno stališče, dokazuje to, da jim Manzova knjigotržnica na Dunaju izdaje pod naslovom »Gazetta dei tribunali« nekak laški prevod oficijozne »Gerichtszeitung«, katerega urejuje dr. Schumacher, c. kr. dvorni svetnik v — justičnem ministertvu. In dočim si moramo mi vse priročne knjige zakonov v slovenskem jeziku sami prirediti in založiti, ne da bi uradniki dobili najmanjši honorar, skrbri pa vlada za italijanske uradne pomočke na ta način, da se vse boljše priročne knjige, komaj da izidejo, tudi že na italijanski jezik prevedejo po vladnem naročilu in proti nagradi, ki jo vlada plačuje. Mi vsega tega Italijanom nič ne zavidamo, a vendar moramo vzlasti v teh primerah z Italijani naše zapostavljanje s krvavečim srcem občutiti. Nadalje je vlada dosedaj tudi na vse možne načine ozirala se na dijake italijanske narodnosti, samo da jim je omogočila napredovanje v pravdovednosti; ti dijaki nimajo le laških pravoslovnih predavanj v Inostom, ampak dovoljno jim je tudi v Gradcu, da državne izpite polagajo v italijanskem jeziku. Tako deluje vlada na to, da se za italijansko ljudstvo pridobi vedno dovolj jezikovno sposobnega uradništva, in ta namen bo imela tudi bodoča italijanska pravna fakulteta. Sedaj pa pogledajmo, koliko je treba za praktično življenje laških juristov, a koliko slovenskih?

Tu imam izkaz o številu sistemizovanih konceptnih uradnikov, kakor ga je priobčil »Verordnungsblatt des k. k. Justizministeriums« za leto 1899 na straneh 177 in naslednjih. Ta izkaz velja le za justične uradnike, to je za status sodišč in državnih pravdnikov, a analogno je merodaven vsaj v istem razmerju tudi za druge stroke, za upravno in finančno službo ter za odvetništvo in notarijat.

Znanje laščine in zgolj laščine je potrebno le praktičnim juristom v Trentu, — slovenski pa morajo znati vsi praktični juristi na Spodnjem Štajerskem in na Kranjskem. Koliko pa je treba ljudij tam, koliko tukaj? V imenovanem laškem ozemlju sta dva sodna dvora, je 24 okrajnih sodišč in 89 sodnih konceptnih uradnikov sistemizovanih, — v navedenem slovenskem ozemlju pa so štirje sodni dvori, je 47 okrajnih sodišč in 205 sodnih konceptnih uradnikov sistemizovanih. To razmerje — 89 pa 205! — pa je za Slovence še ugodnejše, če prištevamo še osem koroških okrajnih sodišč s 13 koncept-

nimi uradniki, pri katerih je znanje slovenščine neobhodno potrebno (Podkloster, Pliberk, Dobrla vas, Železna Kaplja, Borovlje, Rožek, Trbiž in Velikovec) ter vsaj 13 od 26 konceptnih uradnikov, ki so sistemizovani za deželno sodišče v Celovcu. Tako torej je razmerje pokrajin, v katerih vlada ali laščina ali slovenščina!

Oglejmo si sedaj višjesodno okrožje tržaško in videli bomo, da je izključno laškim okrajem, kjer juristu ni treba znati drugega jezika, prištevati le dve furlanski sodišči; le Cervinjan in Gradišče sta popolnoma laška (furlanska) okraja; v okraju tržiškem (Monfalcone) je pa tretjina prebivalstva slovenska, in v korminskem (Cormons) sta dve petini slovenski. Le v sodnih okrajih: Piran, Rovinj, Pulj in Trst (mesto) je večina prebivalstva laška, v vseh drugih okrajih je večina slovenska ali hrvaška. Tako bi bilo moči v Trstu ter tuintam v zapadni Istri enemu delu praktičnih juristov izhajati zgolj z laščino, v ogromni večini sodnih okrajev pa je treba razun laščine še znanja slovenščine ali hrvaščine; sploh znanje laščine pa ni treba praktičnim juristom v sodnih okrajih: Podgrad, Sežana, Koren, Ajdovščina, Cerklje, Kanal, Tolmin, Kobariid, Bovec.

Lahko torej rečemo, da je za Slovence in Hrvatce zelo neugodno računeno, v tržaškem višjesodnem okrožju vsaj toliko slovenskih juristov treba kot laških. Ker se številke iz Dalmacije ne smejo prištevati Lahom v več kot v 5%, je pač razvidno, da, če je potrebna laška pravna fakulteta zaradi tega, da si osigura laškega jezika zmogčen juristični naraščaj, velja to še v veliko večji meri za Slovence.

Po vsem tem menim, da ni treba nadaljnjega utemeljevanja za predloge, ki merijo na to, da se vlada opozori na dolžnosti, katere ima s kulturno-narodnega stališča tudi nasproti našemu, v višjih izobraževalnih sredstvih doslej vedno zastopljenemu slovenskemu narodu, in opozori ravno v sedanjem času, ko za mnogo manjše potrebe italijanskega sosedja razvija tako veliko in premišljeno skrb. Naš klic mora ostati: vseučilišče v Ljubljano! A temelj naj se mu položi s slovensko pravno fakulteto, ker le-ta je v interesu državne uprave same pred vsem potrebno in najlažje izvedljiva. Predlagani peticiji in deputaciji bodi namen, da vse to še bolj nadrobno utemelji! Ker je občinski svet ljubljanski svest si velikanskih duševnih in tudi gmotnih dobrot, katere se po pravici pričakujejo od najvišjega vzgojevališča za narod in njegovo središče, dolžan, in kakor je že opetovano pokazal, tudi voljan, v svo energijo delovati na ustanovitve vseučilišča v Ljubljani, zato sem tudi prepričan, da moje današnje predloge sprejme enoglasno.

Državni zbor.

Seja dne 12. junija.
Posl. Gross, Chiari in tov. so postavili sledeča vprašanja: »Ali je ministrski predsednik v stannu, povedati zbornici natančneje o dogodkih v Belgradu in njih posledicah? Ali je vlada pripravljena, porabiti ustavno ji pristojni vpliv, da se s primernimi sredstvi ščitijo v Srbiji živeči avstrijski državljani ter se varujejo politične in gospodarske koristi monarhije?«

Posl. dr. Ferjančič in tovariši so interpelirali ministrskega predsednika glede nameščanja sodnih uradnikov na Štajerskem in Kranjskem s posebnim oziranjem na proslce slovenske narodnosti.

Posl. Ellenbogen je interpeliral trgovskega ministra zaradi odpuščanja delavcev pri tržaškem Lloyd.

Posl. Prochazka je interpeliral ministrskega predsednika zaradi razmer pri tržaškem občinskem zastopu. Zahteval je, naj se nastavi vladni komisar, ki bo s pomočjo poštenih zvedencev natanko revidiral upravne in blagajniške knjige tržaške občine.

Posl. Berger in tov. so interpelirali ministrskega predsednika glede postopanja mestne policije v Ljubljani in župana povodom ljubljanskih nemirov.

Posl. Stein zahteva, naj vlada predloži izkaz o porabi kredita za ujme. Ker je pri tem imenoval ministrstvo koruptno, ga je predsednik ukoril.

Potem se je nadajevala razprava o zakonu glede nedeljskega počitka. Govorili so Straucher, Heinrich, Winter, Dyk, Kittinger, Heilinger, Axmann i. dr. Odslek predlaga nedeljski počitek največ le za 4 ure predpoldne.

Posl. Eldersch zahteva, naj znaša nedeljski počitek najmanj 36 ur ter vsaj 48 ur o Božiču, Vel. noč in Binkošti. V pisarnah se ne sme v nedeljo delati.

Član IX. zakona se je sprejel ter se razprava prekinila.

Ministrski predsednik je odgovoril na interpelacijo glede srbskih dogodkov ter rekel, da vlada z vso pozornostjo na te dogodke. »Dasi je grozno, da se v začetku 20. stoletja gode take politične odločitve, in dasi so ti dogodki zelo žalostni, da, tragični s človeškega stališča, smatram jih je vendar tako dolgo za zadeve srbske dežele, dokler iz tega ne izvirajo posledice za našo monarhijo in za evropski položaj. Upamo, da bo tudi nova vlada ohranila enako prijateljsko razmerje napram potrebam lastne dežele in naše monarhije.« (Posl. Eldersch: »kraljevi morilci!«) Vsako srbsko vlado se lahko zagotovi vsestranske simpatije, ako v svoji zunanji politiki napravi mirne dispozicije evropskih kabinetov za svoje.

Pravi hrvaški poslanci.

Na znano proklamacijo, ki so jo razposlali med narod poslanci banove stranke, izšla je ravnokar sledeča poslanica s podpisom »Pravi zastopniki hrvaškega naroda.« »Hrvaški narod! Ti

si že čital, pa če še nisi, pa še morda boš, poslanico z dne 5. junija 1903, ki so ti jo namenili takozvani zastopniki hrvaškega naroda, sicer pa kukavice, ki si niso upali stopiti pred tvoje lice s svojim lastnim imenom.

Ta brezimna svojat zvaljuje krivdo današnjih nemirov na Hrvaškem na opozicijsko časopisje in na opozicijsko gospodo, ki da so zakrivila nemire, vsled katerih so mnogi trpeli telesno na zdravju, svobodi; pa tudi celi narod da bo brpel, ker bo moral plačevati ogromne stroške, ki so nastali za uduševanje nemirov. Kolikost da bi se lahko gradilo, če ne bilo teh stroškov, koliko bi si pri tem delu zaslužili siromaki. Ta brezimna svojat toči gorke solze nad smutno, ki jo hrvaški narod trpi pred zunanjim svetom zaradi divjastva, ki da ga ti narod, počenjaš! Mi se, narod hrvaški, ne mešamo v tvojo odločitev, ne vplivamo na tvoje delo, odkar si se odločil, da vzameš v svojo obrambo pravico ki ti je priznana z zakonom. Ali ko se v tvoje delo vpleli oni takozvani »zastopniki hrvaškega naroda«, ki valjaj krivdo nastalih nemirov na nas, vprašaj jih narod, kje so bili takrat, ko se je opozicija, katero sedaj obrekujejo potegovala v časopisju in v saboru za tvoje pravice. Kje so bili takrat, ko se je v saboru zahtevalo, naj se Reka, ki je tvoja, izroči tvoji upravi, — naj tvoji sinovi nastavlajo na železnici, — naj tvoj jezik vlada v vseh uradih ki so na tvojih tleh, — naj se od davka ki ga ti plačuješ, dajo čisti računi, od pobranega denarja naj se da kralju kar je kraljevega, toda tudi tebi, ki je tvojega. Kje so bili, ko se je v saboru zahtevalo, da se vsakemu meščanu obrtniku, kmetu in delavcu podeli vilno pravico, — da je treba dovoliti da časopisje svobodno piše, kadar mejah zakona brani narodne pravice. Oni, ki se ti sedaj vrivajo za sveto valce, so takrat ali molčali ali pa govorili in delali proti praviim zastopnikom hrvaškega naroda. Zato odkloni narod, s prezirom ono navadno obrekovanje, s katerim se ti vsiljujejo protivnim praviim prijateljem, ki bodo tudi v bodoče z vseni zakonitimi sredstvi branili tvojo narodnost in tvoje interese neustrašno zahtevali, da bo tvoja beseda in tvoja volja vladala v tvoji hiši.

Politične vesti.

— Klub liberalnih Slovencev ima imel večeraj na Dunaju sejo ter je izdal sledeči komunik: »Klub stoji, vendar joč dogodke v Belgradu, z vsemi svojimi simpatijami na strani srbskega naroda in želi, naj bi sedanja huda kriza prinesla rešitev, s katero bi se zjamčil uspešni razvoj in neprestan napredovanje srbskega naroda.«

— Ogrska kvotna deputacija sprejela avstrijski nuncij, vsled katerega se kvota podaljša do leta 1909 v sedanjem razmerju.

Dalje v prilogi.

so ga umorile — zunaj, pod milim nebom, kjer poseda drobni škinkovec po vejčju in dehte gozdne cvetice, jih ni bilo teh trdih, neusmiljenih besed — bilo pa je nešteto sanj, prelivajočih se druga v drugo, vedno izginjajoče, vedno na novo vstajajoče — Lojze pa jih je moral imeti te svoje sanje, moral jih je imeti, ko ni imel postelje, kamor bi položil nesrečno svojo glavo, ne skorjice kruha, ob kateri bi si brusil drobne zobe, in ne matere, ki bi mu pogledala v oči, in vse bi bilo dobro. Ostaval je šolo, potikal se po gledišču, po pisarnah... Končno pa je prihajal na klanec po blatni, umazani cesti, hladnega, deževnega dne. Izvršil je svojo pot, in zopet poiskal stari klanec, a ustavljal se preje na poti pri gostoljubnega gostilničarja dobrosrčni Ančki, skoro jedini svetli sliki njegovega temnega življenja. Še ta odsev je bil iz prejšnjih dnij, in kar ji ima po letih povedati je to, da ji pravi ob slovesu: »Jaz grem umret, Ana!«

Da bi bil umrl! A videti je moral prišedši domov še umreti mater svojo. Umrla je v njegovih rokah — on pa ostal je sam, krog njega noč, in noč v njegovi duši...

To je neznatna, vsakdanja vsebina priprosto zasnovane, a kako občudovanja vredno razpeljane Cankarjeve povesti. Njegovo pripovedovanje ne išče niti v besedilu niti v prizorih umetno priklicanih efektov — osebe same na sebi s svojo priprosto besedo, s svojimi kretnjami, svojo mimiko učinkujejo najsilnejše tresljeve v naših dušah. Brez vsake usiljajoče se karakteristike, brez afektirano počutovanih nazorov posameznih oseb, označen je vsak teh ljudij, kar jih nastopa »na klanecu«, naravnost nedosežno. Od najfinije, komaj zaznatne črtice pa do najznačilnejše poteze, vse mora in ne more biti drugače na vsakem teh klanških trpinov, kakor je to izvršil Cankar. Če bi se mu smelo kaj očitati, je to, da je skupna poteza skoro vseh klančarjev prvotno pomanjkljiva emotivneta, ki tekem povesti napravi prostor brezičijativnosti in otopelosti. Skupno jim je tudi to, da vsi sanjajo, da ostajajo v gotovem zmislu njihove duše otroške do konca povesti. Končno pa je umevno tudi to, če pomislimo na moč krvi in milicea v katerem žive in umirajo vsi od konca do kraja. Kakor mra, kakor svinec teži že na otrokih usoda

klančarjev — v najnežnejši mladosti že sije njihovo solnce zastrto z megami, in njihovo cvetje je blede in brez duha. Kot nekakj mati napravlja se hči plaho in brez upanja na boljše dni v svet; kakor stavec, ki ima življenje za seboj in ki nima od prihodnosti ničesar več pričakovati, odhaja starejši (starejši sin v tujino. Edino ob odhodu Lojzovem v Ljubljano zasije solnce za kratek hip na ljudi na klanecu — a tudi tedaj oglasi se vaški filozof črevljar, ta klanški anarhist in cinik pesimist in človekoljub v jednom in prorokuje nalik Kasandri, da je ni in da je ne bo sreče za ljudi na klanecu. Mimogrede bodi omenjeno, da je ta črevljar tako virtuozen karakterizovan, tako fino in premišljeno pogojen tip, kakor ga doslej še ni naslikal Cankar nobenega. Črevljarjeva izvajanja — in naj si diše še tako po žganjarnici — so tako interesantna, tako duhovita, originelna, polna zagrenjenosti in iz nje izvirajočega sarkazma, da moraš nehotе vsklikniti: da, to je pravi »kralj v cunjah« — a vendar kralj!

Prvo ljubezen tako matere kakor hčere naslikal nam je pisatelj kot sanje, kot nekak dilirij, katerega preživljate

vsaka v svoji dobi nekako podzavedno. Zunanje dal je tej svoji nameri izraza Cankar s tem, da je dotične epizode utihotal s samo njemu lastno virtuoznostjo tako v tekst da bralec končno sam ne ve, kdaj je pretonilo realno življenje v kraljestvo bohotne fantazije ljubezensko snivačica dekleta. Posebno se opozarjam paradoksnega na krasni, vsled kontrasta nedosežni prizor, ko veli hčeri »razcepan človek« s topim, vse poraščenim obrazom: »saj sva služila skupaj... dolgo je že tega, dvajset, trideset let! Ti se nisi nič izpremenila, jaz pa sem se postaral...« (št. 145.) To prelivanje svetla besnice v svet domišljije je jedna Cankarjevih posebnosti, in je uprav v povesti »Na klanecu« ne samo povsem na mestu, da pripomore jako mnogo tudi h koloritu cele povesti. Vendar pa bi svaril Cankarja, naj tega proizvajalnega načina prepogosto ne uporablja, ker se mu čitatelj končno privadi, in bi se nameravani vtis in vpliv poizgubiti moral. Pripoznavam psihično utemeljenje takega slikanja, oziroma takih prehodov, opozoriti pa moram vendar na to, da imajo Cankarjevi junaki sploh navzlic vsej

izvirnosti posameznika v mnogočemer vendar le to, kar imenuje Nemec »nen gemeinsamen Stimmungsgrund.«

Cankarjevo delo »Na klanecu« umotvor, kakor jih imamo Slovence malo, kakor jih se ne najde bogvekolik tudi ne med drugimi, večjimi, srečnimi narodi. Od leta do leta izpolnjuje nam plodoviti pisatelj bolj nadejajočim se, katerim smo ob prvenih njegovih pozdravljalih vsahajajoči talent. Vedo smo, da imamo mnogo pričakovati, sedaj vemo, da smo dobili več, mnogo več, kakor smo se nadejali. Zbirka »Ob zori« je nadkralj nekdanjega Cankarja za — mnogo pa nam je ustvaril s svojo klanec povestjo, to se ziblje na višku prave umetnosti. In kar najbolj govorja za vrednost tega njegovega najnovejšega spisa, je to, da ob njem prestavljamo takorekoč vse, kar se sicer razmoti kritično. Tu je vse dovršeno, vse iznitno — tu samo čutiš, občuduješ strmiš in uživaš — tako, kakor uživa z drhtečim srcem in s solzami v očeh.

Dr. J. Rebida

— Slovaki in Rumuni. Rumuni na Ogrskem hočejo opustiti dosedanje svojo pasivnost ter ustanoviti s Slovaki narodnostno stranko.

— Konkordat na Francoskem. Zbornica je izvolila posebno komisijo 33 članov, ki naj preuči vse predloge in nasvete o odpovedi konkordata in o ločitvi države od cerkve. 17 članov je za ločitev, 16 pa proti.

— Spremembe ministrstva na Nemškem. Po državnozbornih volitvah se rekonstruirala tudi ministrstvo. Vojni minister Gossler je že vložil odstavko za njim odstopi prvi kmetijski minister Podbielski, potem pravosodni minister Schönstedt. Vlada potrebuje v ministrstvu ednotno razdelitev.

— Afera nadškofa dr. Kohna je menda popolnoma poravnana. Papež ga je sprejel namreč zelo milostno ter ga odpustil s svojim blagoslovom. Nadškof je bil pripravljen, da se ne vrne kmala domov, ker je vzel pri neki banki kredita za 50.000 K.

Velika narodna veselica v Mariboru 7. junija.

II.

V šotoru za jedila je kaj živahno. Dobro diši vsem, priprostemu ljudstvu kot mestjanu, slastna pečenka, masne krawce, posebno pa izborno pripravljene smukaj; vse se je trgalo za njega, saj so vsi vedli, kako znamenit da je; predno je prišel do kuharice, si je priložil slavno ime, da ima celo svojo zgodovino. Gospe in gospodične so vsestransko dobro postregle ljudem, katere je privabil šotor sam, ki je bil enak lepemu salonu najboljšega hotela.

Podlage imava dovolj, reče tovariš, stopiva dalje; glej takoj poleg je vohod v vinotočje žlahtnih kapljic. Umetnik je okrasil ta šotor: dragoceni topihi, raznovrstne preproge, zastavice v narodnih barvah, grbi, šopki, kipi so podali jako okusno sliko. Vsa ta lepota je zginita; človek se ni imel toliko časa brigati za njo. Z miho donečim glasom ti ponujajo gospe in nežne gde. kozarec z najslajšo kapljico. Metuljček, katerega so si zbrale gospodične v svojo sredino, je komaj odpiral steklenice. Vince je bilo zares žlahtno: Brandner, Pikerčan, Ljutomerčan, Marjino vino, i. d. Segli smo pridno po njem; marsikaterikrat so se slišali odmevi potranje zadovoljnosti: „Za glažek čineca rujnega, pošten kristjan življenje da.“

Le naprej, nam kliče klon, kateri je bil povsod in navduševal ljudi za vse znamenitosti. Naprej naju pelje do velikanske menažerije: The of american menagerie. Ravnatelj tega podjetja je že ves hripav; dasi ima toliko točk na sporedu in zunaj slike slonov, levov, kač, medvedov i. d., mu ljudje ne zapuajo prav. Truditi se mora tembolj in govoriti lepe besede, da jih zvabi v svojo menažerijo; čim več ljudi vstopa, tembolj goni zamorec svoje „lajne“. Vsakdo je prišel smeje se iz zverinjaka, posebno je ugajal oddelek „samo za gospe.“

Na nasprotni strani sva še pozabila nekaj: „Jugoslovanski muzej.“ Opazovala sva, kako so si vsi arheologi, starinarji in učenjaki belili glave, da bi spoznali vse stvari, ki so se v njem razpostavile. Trdili so, da je mnogo pravih spomenikov, nekatere predmete so pač po njihovem mnenju vitihotapili falzifikatorji. Občudovali smo posebno starorodsko kapo, katero je našel urednik od „Marburger Zeitung“, nadalje škorjo Noetove barke s hieroglifi, razne kodekse staroslovenske, orožja iz 8. stoletja, vodo iz Črnege in Rudečega morja i. dr. Na naju je napravilo vtis, da je pri ureditvi tega muzeja že blagodejno vplivalo novo ustanovljeno zgodovinsko društvo.

Val ljudi naju zveče nehoje v vestibil. Tukaj zapaziš lep grb „Sportne društva.“ Na strelišču smo; strelci hočejo še danes pokazati svojo mirno roko in spretnost v streljanju. — Pri glavnem vohodu je temen šotor, v katerem brli le mala bučica. Dve čarovnici proročujeta ljudem bodočo srečo. Vse ju tiho poslušajo; bilo je pa tudi nekako čarodejno v tem prostoru, vse polno dreves, na katerih so stali čuki in sove, v kotičku je stal na trinožniku svetel kotel, pod katerim je gorel večji ogenj.

Sle k njo zvedela s tovarišem o veliki sreči, sva se upala v „Pekel.“ Velikanski hudiček vabi nad durmi ljudi v svoje kraljestvo, v katerem je le razveseljevanje, ples in godba. Globoko pod zemljo v velikih prostorih, ki so bili preoblečeni z rdečim in črnim platnom, je res rajanje. Vsi smo le dejali, če je v peklu tako veselje, potem se ga ne bojimo; točilo se je dobro vince kar po litrih, plesalo se je in ples.

„Na to dobro pijačo bi se pač prilegla dobra kava“, rekel sem spremiljevalcu; hajd, greva v kavarno v prvo

nadstropje. Težko sva se prerila po stopnicah; stopiva v dve sobani. V kotu je postavljen šotor; ob straneh so preproge in venci, na sredini visi slovanski grb. Sredi šotora stoji velikanski samovar; obe sobi sta lepo ozaljšani v bosanskem slogu, ob stenah so blazine in mize. Gospe in gospodične ponujajo v lepi ruski noši kavo in čaj. Posebno je bilo v kavarni na večer in proti jutru mnogo življenja.

Čudila sva se, kam da toliko ljudi vre po stopnicah gori in dol. Nekdo nama pokaže kazalo na steni: „Na Triglav“ — „V planinsko kočjo.“ In zares od daleč že zapaziva, da ni proti drugemu nadstropju več stopnje; izgubila sva pravi sled; zašla bi, če bi ne bilo dovolj zaznamovanih potov. Pred strnim bregom stal je slavalok, na vrhu stoji planinar in pozdravlja ljudi: „Pridi vrh planin, nižave sin.“ Med drevjem in po mahovju dospemo vedno višje; ob potu so križi in slike, ki so v spomin velikih nezdod; tu je slika zaznamujoča hribolazca, ki je padel v globok prepad, z napisom: „Bog mu daj večno luč — zdaj je že fuč...!“ Tam je pes na visoki skali, ki gleda v brezno za svojim gospodarjem, toda zastoj, zakaj „Nikjer ga ni.“ Na vrhu stoji v kotu med smrečjem lep križ, pred katerim je molitven stolec. V ozadju vidiš lepo planinsko kočjo, za katero je velikanski slap „Šumik“. Na desni je dimnica, popolnoma posneta po Triglavu. Na levi je spomenik Mrtna Suhovrharija. Po pečevju skačijo koze semtertja. Zares lepa slika! Rušani in Smolničani so ta del mojstrsko dogotovili. Ni čuda, da je vrelo vse na planine; tukaj se je plesalo, ukalo in ples, da je bilo veselje. Marljive gospe in gospodične iz Ruš so le težko stregle taki množici ljudi. Vsakdo je dobil v spomin vrček z napisom „Slovensko planinsko društvo“. S težkim srcem smo se ločili iz planin, a treba je bilo pustiti še drugim prijeten prostorček.

Dragi čitatelj, spremil si me po celaj veselici; utrujena sva skoro od paznega opazovanja, dasi je povsod tako živahno gibanje. Vsak šotor za se že bi bil primeren za veselico. Ljudstvo je veselo in zadovoljno; zbralo se ga je iz vseh krajev Spodnjega Štajerja. Zastopana je bila posebno mariborska okolica. Nemci, ki trde, da je že v mariborskem okraju vse pomenceno, bi odprli oči, če bi bili videli, kako vneto je bilo ljudstvo za slovensko narodno stvar, strah jih je že itak, ko so zvedeli, da je bilo nad 2000 ljudi. Vrlo zastopani je bil St. Lenartski in Slovenje-Bistriški okraj. Pohorjani so prišli docela vsi; mnogo se jih je pripeljalo po plovih, z zastavami so kar trumoma prihajali v „Narodni dom“. Brez slovenske postojanke Rušanov bi manjkali veliki del veselice. Kdo bi ne bil opazil navdušenih Jareninčanov, St. Jurčanov, St. Ilčanov, Framčanov? To je ljudstvo, katero je zavedno; treba je le probujati in vžigati njihovo čutje. Zastopnikov je prišlo iz vseh krajev: iz Ptujja, Ormoža, Ljutomerja, Slovenje-Gradača, Savinjske in Savske doline; iz Gradača sta prišli dve češki društvi skoro korporativno, zastopana so bila akademična društva itd.

Zvečer se je razvilo pravo domače življenje. V veliki dvorani se je plesalo, da se je kar kadilo; tukaj so peli Jareninčani, tam St. Jurčani, tu St. Lenartčani, tam Bistričani. Vse je le govorilo o lepem izidu te velikanske slavnosti. In zares vspeh je bil nepričakovan v moralnem in gmotnem oziru. Dasi so bili stroški veliki, ker se je moralo omisliti mnogo priprav, zakaj dosedaj ni bilo ničesar shranjenega za take veselice, bode vendar ostalo za družbo sv. Cirila in Metoda čistega dobička okoli 1500 kron. Da se je pa dosegel ta vsestranski namen, se mora gotovo v prvi vrsti zahvaliti požrtvovalnosti mariborskih in okoliških krogov, ki se niso bali ne truda ne gmočne podpore; posebno smo pa občudovali neumorno delovanje naših dam. Slava jim! Doseglo se je več, kot se je mislilo in upalo; k temu pa je najbolj pripomoglo skupno delovanje vseh slojev, posvetnega, duhovskega in delavskega stanu. Vse je delalo marljivo, zakaj šlo se je za družbo sv. Cirila in Metoda. Tako geslo naj nas druži tudi v narodnem delu in zmaga bo tudi ob meji po celi vrsti naša. Tudi s to veselico smo probujali ljudstvo in pripravljali za političen boj. Še več takih slavnosti v Mariboru, in Maribor in okolica dobiva v kratkem času čisto drugo lice. Torej na delo!

Obč. svet ljubljanski.

V Ljubljani, 12. junija.

V sredo prekinjena seja se je sinoči nadaljevala pod predsedstvom župana Iv. Hribarja, ki se zelo toplo spominja umrlega g. Dragotina Zagorjaka. Povdarjal je lepe lastnosti pokojnika, njegovo ljubezen in udanost za Ljubljano, goreče rodoljubje itd. Pokojnik je bil zelo marljiv član ljubljanskega občinskega zastopa od leta 1885—1896. Nadalje je bil eden med prvimi soustanovniki „Dramatičnega

društva“ in raznih drugih narodnih društev. V znak sožalja se vzdignejo obč. svetniki s sedežev.

Obč. svetnik Prosenec je poročal o prošnji gđ. Thee Ruda, naj bi se ji dovolil prispevek za gradnjo nekega zidu v Tesarskih ulicah. Dovolil se 100 K.

Južni kolodvor.

Obč. svetnik dr. Triller priglasi je v tej zadevi samostalen predlog. Utemeljuje isti naglaš pred vsem, da občinski zastop hodi v tej velevažni zadevi že celo vrsto let pravi pravcati križev pot. Od vseh merodajnih faktorjev priznava, da so prometne razmere na južnem kolodvoru naravnost neznozne, osebni kolodvor pa škandal in za južno železnico naravnost sramota. Edino ravnateljstvo južne železnice tega, kar sleherni slepec vidi, neče uvidevati. Pa ne morda za to, ker je Ljubljana slovensko mesto? L. 1897, 1899 in 1900 je občinski svet sklenil primerne resolucije v stvari, sklical je z velikimi stroški posebno anketo in končno je leta 1901 dosegel toliko, da je železniško ministrstvo prisililo južno železnico v predložitev generalnega projekta za rekonstrukcijo južnega kolodvora. Ta projekt bil je pri štacijskem ogledu dne 11. junija 1901 vsestransko odobren in železniško ministrstvo je z dekretom z dne 13. julija 1900, št. 29.754 naložilo južni železnici, da nemudoma predloži potrebne načrte ter prične zlasti z gradbo novega osebne kolodvora ob Resljevi cesti. Toda južna železnica izgovarjala se je na svoj obupni položaj ter obljubila prirediti z delom, čim se ta položaj zboljša. To se je sedaj zgodilo. V sled pogodb z imejitelj prireditelj dovolilo se je južni železnici za investicije skozi 16 let po 6 milijonov kron, skupaj torej 96 milijonov. V nemškem Gradcu in Dunajskem Novem mestu se je tudi takoj lotila obljubljenih rekonstrukcij, slovensko Ljubljano pa bi najraje zopet ignorirala, akoravno je železniško ministr. opetovano naglašalo veliko nujnost preuredbe, posebno ljubljanskega kolodvora. Intervencirala je v tej zadevi pred par dnevi na Dunaju posebna deputacija kranjske trgovske zbornice, zavzel se je za stvar v železniškem svetu z njemu lastno enerzijo tudi naš g. župan, a vsi so dobili utis, da nedostaje ravnateljstvu južne železnice dobre volje in potrebne naklonjenosti za Ljubljano. Južna železnica namerava namreč pred vsem uporabiti malo zaduhlo dvorišče za sedanj absolutno nedostatno restavracijo v razširjenje iste, in potem bi najbrže rekla, da je storila sedaj vse, kar je bilo potrebno! Stojanemu deželnemu mestu, kjer se steka 6 železnice, pa bi ostal ohranjen osebni kolodvor, kakoršnega bi se sramoval drugje vsak večji trg in vsaka lokalna železnica. In neznosne razmere ob Dunajski, Marije Terezije in Martinovi cesti, ki so večje del dneva blokirane za promet, naj bi ostale za vedno! Dunajsko cesto pasira n. pr. na dan nič manj kot 85 vlakov, vrhutega pa se ob isti še urejajo vlaki. Pa nosil bi vodo v Savo, ako bi vnovič razkladal vse kričče nedostatk, ki so itak znani vsem merodajnim faktorjem in katerih tudi južna železnica sama ne upa tajiti. Naravnost neodgovorno je zategadelj sedaj, ko ima železnica na razpolago denarna sredstva, vsako nadaljno obnavljanje. Zategadelj je dolžnost občinskega zastopa, da v odločilnem momentu zopet povzdigne svoj glas, in to tem odločnejše, ker je vprico nedostati kolodvorski napravi v vedni nevarnosti življenje uslužbencev in potnikov. Slednjič pa mora železniško ministrstvo uvaževati neoporečno dejstvo, da bi zlasti tudi v slučaju mobilizacije nedostati kolodvorska naprava ljubljanska utegnla prav resno ovirati potrebno hitrost odpravljanja vojske.

Govornik končno predlagá: Slavni občinski svet naprosi gosp. župana, da v imenu mestne občine z vso odločnostjo urgira pri c. kr. železniškem ministrstvu in generalnem ravnateljstvu južne železnice takojšnjo izvršitev zadnji že opetovano ukazane nujne rekonstrukcije ljubljanskega kolodvora, in zlasti zgradbe novega osebne kolodvora ob Resljevi cesti v smislu razpisa c. kr. železniškega ministrstva z dne 13. julija 1901, št. 29.754.

Afera dr. Pegan.

Zglasil se je k besedi občinski svetnik dr. Triller naglašajoč pred vsem, da je nameraval spregovoriti v teh zadevah že v torek in da prihaja na vrsto stoprav danes le vsled tega, ker je obilica dnevnega reda zavlekla sejo na tri dni. To v pojasnilo, da si ne bo prisvajal klerikalni dnevnik po krivici zaslug, kakor bi bil stoprav on moral zdrzati občinski svet. Potem spominja govornik na škandalozno aretovanje, ali kakor se evfemistično izraža uradni list, „privedenje“ dr. Pegana iz Celja na ljubljanski kolodvoru dne 2. t. m. Uradni list je stoprav potem, ko ga je javno mnenje v to prisililo, prinesel neko „pojasnilo“, ki je pa

ulilo naravnost olje v ogenj. Mesto da bi državna policija priznala greh in blamažo svojega organa, skuša ga braniti na ponesrečen način trdeč, da je g. dr. Pegan „fiksiral“ vladnega detektiva ter govoreč hkrati o navzočnosti špijonov zakrivil žaljenje uradne osebe: „privedenje“ da je bilo torej „opravičeno“! To — skrajno birokratično interpretovanje ustanovnega zakona o osebni svobodi kaže, da tudi v Ljubljani že lezemo v nekatere izjemne razmere. Tako daleč pa vendar ne sme priti, da bi bil sakrosancten že vsak vladni detektiv in da bi se njegovi bajke fiksirani vsižati na ljubo smelo „privedsti“ mirnega gosta. In ker je po poročilih listov sodeloval pri povedanem eklatantno protizakonitem činu vladne policije tudi mestni policijski organ, občinski svet ne sme mirno prezirati slučajja, ki bi sicer utegnil postati nevaren prejudice. Govornik torej vpraša g. župana: 1.) Je-li mu je znan slučaj aretovanja g. dr. V. Pegana iz Celja v noči dne 2. t. m. na ljubljanskem južnem kolodvoru. 2.) Je-li v resnici sodeloval pri tem dejanju tudi mestni policijski stražnik. 3.) Kaj namerava ukreniti g. župan, da se zabrani v bodoče taka zloraba mestne policije in da se na drugi strani da primerno zadoščenje žaljenemu gostu dežel. stolnega mesta?

Izgredi dne 24. maja.

Potem spominja dr. Triller na izgrede pred ljubljansko nemško kazino o priliki protestnega shoda dne 24. pr. m. ter pravi da ima tudi v tem pogledu nujno vprašanje na g. župana. Zdi se namreč, da je neka svojat med ljubljanskimi Nemci zlorabila dotične izgrede, katere smo vsi obžalovali in obsojali, v nepošteno mistifikovanje javnosti na škodo slovenski Ljubljani. Trdilo se je namreč z apodiktično gotovostjo, da se je iz srede ekscendentov vsaj trikrat ustrelilo iz revolverja v kazinsko kavarno, da so se našli projektili itd. Tako je poročal tudi uradni list, tako c. kr. korespondenčni biró in končno tudi g. ministrski predsednik v parlamentu. Sedaj se pa govori po celi Ljubljani, da je sodna preiskava dognala s popolno zanesljivostjo, da se na kazino ni streljalo, oziroma k večjem s fračo. Ministrski predsednik govoril je naknadno tudi že mesto kakor preje o treh, le še o enem samem strelu, ki ga pa baje tudi nihče ni slišal; da sledovi v oknih kavarne prav gotovo niso od strelcev in da se torej v kazino ni streljalo, tega pa dosedaj ni popravil niti naš uradni list, niti c. kr. korespondenčni biró, niti g. ministrski predsednik. Stvar pa se mora na vsak način v interesu ugleda Ljubljane temeljito pojasniti. Saj je naša bela Ljubljana poleg Prage itak najbolj obrekovano mesto v Avstriji. Ljubljanski Nemci, katerim se sicer ne more odrekati spricvala, da imajo med seboj mnogo miroljubnih in koncilijantnih meščanov, ki so se že sprijaznili s slovenskim značajem Ljubljane, pa trpé med seboj tudi neko svojat, ki si je stavila žalostni poklic, da pri vsaki priliki bliati, obrekuje in zasramuje našo belo Ljubljano in vse, kar je slovenskega posredovanjem znane zagrizene graške žurnalistike. In skrajni čas je, da se našim nemškim someščanom pove na ves glas tudi skozi okna te dvorane: Dokler se ljubljanski Nemci ne bodo otresli omenjene svojate, ki vlada danes de facto celo politično življenje ljubljanskih Nemcev, dotlej v Ljubljani ne bo socijalnega mira! (Obč. svetnika Žuček in Lenčec: Proč z zvezo v prvi vrsti!)

Vzpričo tem žalostnim razmeram pa bi smela Ljubljana vsaj od strani c. kr. vlade in raznih časnikarskih organov zahtevati objektivnega poročanja in branjanja zoper peridna obrekovanja. A trdovratno molčanje teh organov na vsa avtentična pojasnila glede obsega in kakovosti ekscesov z dne 24. p. m. nam je nov dokaz — ako je takega vzpričo prišimljen izkušnjam ni treba bilo! — da siimenovani faktorji niso zadosti v svesti te svoje dolžnosti. Zategadelj treba je, da se branimo sami in interpelant vpraša g. župana: 1.) Jeli mu je znano poročanje časnikarskih organov c. kr. vlade in g. ministrskega predsednika o obsegu ekscesov pred ljubljansko nemško kazino dne 24. maja t. l.? 2.) Jeli je znano g. županu tudi, da je sodna preiskava dognala baje že, da se ni streljalo na kazinsko kavarno? 3.) Kaj namerava ukreniti g. župan, da se bo v interesu ugleda bele Ljubljane resnica pojasnila in priznala tudi po poklicanih organih c. kr. vlade) — Vsestransko odobravanje.

Župan je v svojem odgovoru zelo obžaloval prvi dogodek, ker spravlja našo deželno stolno mesto v slabo luč. Priznal je, da je res tudi mestni stražnik posegel vmes pri imenovanem „privedenju“, a le ker ga je pozval vladni

policijski organ na posredovanje. V tem slučaju tudi ni smel posredovanja odkloniti, „sodeloval“ pa pri vsej stvari ni. Župan je dal, ko je za ta dogodek izvedel, da se stvar pojasi in event. preskrbi dr. Vl. Peganu zadoščenje, one osebe, ki so bile o tej aferi na kolodvoru navzoče, zaslišati. Dotične zapisnike odstopil je, ker se mu je poročalo, da bode vsled tožbe dr. Peganove v kratkem obravnava, c. kr. okrajnemu sodišču v uradno porabo. Ko jih od ondot dobi nazaj, odstopil jih bode deželnemu predsedstvu s posebnim poročilom, v katerem pojasni nekorektno ravnanje dotičnega organa vladne policije. Sicer je o stvari poročal že ustno gospodu deželnovladnemu predsedniku in tudi naznanil, da je v svojem pismenem poročilu omenil še dveh slučajev v katerih je oni organ vladne policije, ki je tako nepotrebno gorečnost kazal v dr. Peganovi aferi, že tudi eklatantno prekršil svoj delokrog. Stvar postane, kar je županu neljubo, sicer osebna; a pojasniti se mora, ker take stvari, kakor dr. Peganova aretacija, kaj slabo mnenje vzbujajo glede osebne svobode v Ljubljani.

Na drugo interpelacijo dr. Trillerjevo odgovarjal je župan stvarno in obširno. Pred vsem je dejal, da mu je sicer znano poročanje uradnih časnikov in izjava ministrskega predsednika, da mu pa izvid sodne preiskave ni še znan in da zato tudi ne more dati točnega odgovora. Čul je sicer tudi on, da je dosedanja sodna preiskava baje dokazala, da o kakem streljanju v kazino ne more biti govora, a avtentičnega poročila o tem še nima. Pač pa more o stvari povedati svoje subjektivno mnenje in to je, da se dne 24. maja v kazino ni streljalo. Da se utemelji, treba mu je o dogodkih tega dne nekoliko obširneje izpregovoriti. Na to pripoveduje gospod župan, kako je Ivanu Štefetu in Josipu Gostinčarju prepustil veliko dvorano „Mestnega doma“ za zborovanje le pod tem pogojem, da sta mu obljubila, da se po shodu zborovalci takoj razidejo in da ne bode nikakeh demonstracij po mestu. Tudi je želel, da bi bil prvi govornik v svojem govoru naravnost opozarjal, da bi stvari škodovalo, ko bi se po shodu kake demonstracije vršile. Takega govornikovega opomina sicer ni bilo; a vendar je župan občinstvo, ki je bilo zbrano na dopoldanskem veličastnem manifestnem shodu smatral za toliko politično zrelo, da spozna kako bi vsak izgred in vsaka uprizorjena demonstracija oslabila pomen shoda. Žal, da se je o politični zrelosti nekaterih krogov in ljudi silno zmotilo.

Zvečer je župan na kolodvoru našel večjo množico ljudstva, ki je prišla poslati se od poslanca dr. Ferrija. Na čelu te množice bila sta zopet Štefeta in Gostinčar, katera sta vnovič obljubila in županu roko dala, da bosta po odhodu dr. Ferrijevem zbrano množico pozvala, da se razide in da ne bode nikakega nereda. Po taki obljubi odšel je župan pomirjen domu, prepričan, da se kakega izgreda ni bati. Tembolje se je torej začudil, ko je čez kake pol ure prišel k njemu na dom policijski stražnik s poročilom, da so v kazinski kavarni pobita okna. Ko da bi bil iz oblakov padel, pa se mu je zdelo, ko je kakih pet do deset minut kasneje prisopihal policijski svetnik Podgoršek s poročilom, da se je v kazino streljalo. Prvo njegovo vprašanje je bilo, če se je slišal strel; policijski svetnik pa je odgovoril, da ga zaradi velikega hrusa in trušča — ker je razsajalo obednem do 500 oseb — ni bilo mogoče čuti.

Na to se je podal potem župan v kazinsko kavarno, kjer so mu kazali luknje v šipi in dvoje lukenj v zidu. Ker se mu je luknja v stranskem zidu zdelo le preveč poševo kotna od okna, premeril je hipoma smer od okna do nje. Nek nadporočnik 27. pešpolka, čegar ime pa županu ni znano, dejal je — videč to njegovo merjenje z očmi — „Das Projektil ist abgeprallt und ist da hinein“; drug navzočnik — imena župan ni moral navesti — pa je dostavil „Das Projektil steekt ja noch drin“. Župan ogledal si je potem obe luknji; ni pa v nobeni opazil projektila, kar je navzočim tudi omenil. Obednem je pa naročil, luknji v zidu pustiti nedotaknjeni, dokler ne pride sodna komisija.

Da se je streljalo, zdelo se je po vsem tem županu mogoče. Zato je pod utisom tega dogodka v seji občinskega sveta, ki se je vršila dan kasneje, izgrede prejšnjega dne v krepkih in ostrih izrazih obsodil. Tudi državnemu pravdnstvu je poročal, da se je v kazino baje streljalo. Obednem je pa mestnemu policijskemu uradu naročil nadaljnja poizvedovanja.

Predno so bila le ta završena, je pa prišel župan do prepričanja, da se v kazino ni streljalo. Tukajšnji dnevnik „Slovenec“ je namreč v svoji številki z dne 27. maja

namignil, da bi se bilo utegnilo streljati s fračami. Župana je to zaradi okoliščin, katerih ne mara omenjati, dovedlo do prepričanja, da je »Slovenec« pravdo zadel in utrdilo se je v njem mnenje, da se je v kazino res streljalo le s fračami. To svoje subjektivno prepričanje je naznanil je takoj tudi deželni predsedstvu; le v tem je bil še v dvomu, s kakimi fračami se je streljalo.

V tem oziru pa so, pravi župan, nedeljske demonstracije prinesle senzacionalno razkritje. Aretoval se je namreč zaradi nekega napada 27 leten mladenič, stanoval v »katoliškem domu rokodelskih pomočnikov«, in našlo se je pri njem dvojce frač. Konstruktivna frača je čisto drugačna, ko one, ki jih rabijo otroci za igro, moč s katero nesó, pa naravnost nepričakovana. Župan pravi, da je v svoji pisarni z jedno teh konfiskovanih frač, predno je še aretovanec pojasnil, kako se ž njo strelja, tedaj ko še ni dobro znal prijati kamenčka — drobni kamenčki in evinčena zrnca so namreč projektili teh frač — streljal od okna v vrata. Kamenček prišel je pri tem s tako močjo, da je v vrata — ki so bogve kako že stara in seveda popolnoma suha — napravil precejšnjo luknjico, potem pa odskočil z vso silo nazaj v zid na nasprotni strani. Njegovo po »Slovencu« vzbujeno subjektivno prepričanje o načinu streljanja v kazino, je bilo torej sijajno potrjeno. Župan poroča, da je tudi deželni predsednik takoj o tem; frači in projektila pa je odstopil državnemu pravdnistvu.

Preiskava, kakor rečeno, ni še končana; a župan more že danes z vsemi nasledki za odgovornost, ki ga valed take izjave zadene, trdit, da so bila vsa poročila in vse izjave o streljanju v kazino, prenaprjene. Sicer pa streljati tudi nikdo onih, ki so zunaj kazine stali, niso. Neka priča — ki pa ni Slovenec, ki temveč pripada družbi, katere se zbira v kazino — izpovedala je, da celo iz svojega na Kongresnem trgu v drugem nadstropju ležečega stajnovanja, dasi je ves čas okna odprta imela, strela ni čula. Čudno se županu sedaj, ko je ta stvar se tako zasukala, zdi le to, da so v kazino luknje, ki absolutno niso od strelcov, ki so torej že prej morale biti v zidu, kazali za projektilne luknje.

Občinski svetnik Kozak obsojal je prevelike gorečnost ljubljanske policije.

Turnarska slavnost.

Občinski svetnik dr. Kušar je interpeliral o dogodkih ob priliki turnarske slavnosti. V rezkem utemeljevanju je rekel interpelant med drugim, da je bilo po zadnji interpelaciji tovariša Velkavrhja glede žalitve cesarske zastave vendar pričakovati, da izda vladni zastopnik kako pojasnilo ali popravek. Toda uradni nemški list je prinesel poročilo o tej slavnosti, kakor da se ni kalila nikak slovarska in nikak avstrijska voda. Govornik pravi, da nismo sicer petolizci tiste vlade, ki niti slovenskih poslancev ne pripniti k cesarju, a toliko prave lojalnosti in neprisljenega patriotizma je v nas, da spoštujemo znak avstrijske očetnjave. Stavil je sledeča vprašanja:

I. Kako more župan pojasniti svoje v zadnji seji dne 9. junija t. l. zastopano stališče napram turnarskemu »Eingesendet« v uradni »Laibacher Zeitung« z dne 12 t. m. t. kajče se poročila o vsenemški turnarski slavnosti z dne 7. t. m. osebno z ozirom na zasramovanje črno rumene zastave?

II. Ali je županu znano, da so pri turnarski frankfurtski slavnosti sodelovali pod vodstvom c. kr. profesorja Binderja kot aktivni sodelovalci, rešali in če mu je znano, da je g. c. kr. profesor Binder sam bil za to, da celjski turnarji prikorakajo z zastavo v mesto (Klici: Binder je glavni hujškad!), dasi so bili zmerni elementi proti temu. Slovenski Sokoli niso smeli v Celju v mesto. Od kod torej ščuvanje v narodnem oziru?

V odgovor je prečital župan svoje poročilo o dogodkih, ki ga je poslal deželni vladi. (Poročilo priobčimo v ponedeljek.)

Občinski svetnik Turk je rekel, da trpe obrtniki in trgovci škodo, ker je vrglo na Ljubljano nekako senco nesigurnosti valed koncentriranja žandarmerijske, policijske in vojaške asistencije.

Župan je pojasnil, da sta bila res tisti dan v Ljubljani dva policijska organa iz Trata. Proti temu pravi župan, da je protestoval pri deželni predsedstvu, da se mu je na ondi pojasnilo, da sta ta dva policijska organa poklicana bila v Ljubljano le zaradi službe pri deželni predsedstvu in da se s tem nikakor ne marava izreči kaka nezaupnica mestni policiji, kateri se popolnoma zaupa.

Koncentracija orožništva izvršila se je z županovo vednostjo in je bilo orožništvo kakor vojaštvo dano županu k dispoziciji. Proti temu, da je vojaštvo poklicano bilo iz vojašnice in bilo umeščeno v vojnem oskrbovališču, valed česar je moralo po mestu korakati v polni pripravi tjejak in je valed tega provzročalo razburjenje meščanstva, je pa župan posredoval.

Obč. svet. dr. Kušar je predlagal, naj se pošlje popravek na »Eingesendet« v uradni »Laibacher Zeitung«. Župan je mnenja, da mu njegovo stališče ne pripušča, da bi se spuščal v polemike s turnarji.

Obč. svetnik Predovič govori splošno o kritikovanih dogodkih. Ker je rekel, da dež predsedniku baronu Heinu župan »ne stoji k licu«, ga je župan poklical k redu dostavljajoč, da takega žaljenja načelnika deželne vlade, ki svoj odgovorni urad vrši objektivno, ne more dopuščati.

Nato se je vršila tajna seja.

Dnevne vesti.

V Ljubljani. 13. junija.

— **Napad na našega cesarja.** Človek, ki je včeraj poskusil napasti našega cesarja, je blazen. Zove se Jakob Bernstein, recte Reich, in je star 27 let. Doma je v Galiciji, od koder je prišel 4. maja na Dunaj ter imel od tedaj večkrat opraviti z dunajsko policijo. Tako je pred nekaj tedni prišel v cesarski dvorec in je povedal, da je sin božji in da mora urediti znano zadevo bivše saksanske prestolonaslednice. Policija je Bernstein-Reicha spravila v blaznico, od koder je bil pred kratkim odpuščen, oziroma je iz nje ušel. Včeraj je pisal predsedniku po slanske zbornice grofu Vetterju pismo, v katerem ga je prosil naj mu preskrbi potni list na Kitajsko. Grof Vetter je to pismo izročil policiji, ki je Reicha prišla, a ga takoj zopet izpustila. Včeraj popoldne ob 1/2 5. uri se je cesar z adjutantom majorjem Driancourtom peljal v Schönbrunn. Tam, kjer se z Marienhilferstrasse križa neka druga ulica, je Bernstein-Reich planil, vihteč svojo palico, proti cesarjevi ekvipaži in začel kričati: Primite ga! Bernstein-Reich je priskočil k vozu od desne strani, kjer je sedel cesar. Zapazili so ga vsi. Cesar se ni ganil in je le gledal moža, cesarjev adjutant je zgrabil za sabljo, kočijaž pa je bil hiter in je z bičem vsekal napadalca po roki, ki je vihtela palico. V tistem trenutku je tudi Bernstein-Reich mahnil proti cesarju, a je zadel samo zadnje kolo voza. Cesar se je peljal kar naprej. Več ljudi je koj planilo proti napadalcu in ga zgrabilo. Ljudje so blaznega človeka s palicami in s pestmi pretepali in bi ga bili najraje ubili. Policija je Bernstein-Reicha zgrabila in ga že včeraj spravila v blaznico. — Umeje se, da je ta napad obudil silno senzacijo, zlasti ker ni nihče vedel, da je napadalec blazen. Kakor vedno, je tudi o tem dogodku naše uredništvo bilo najprej obveščeno. Ko smo razobesili listek z naznanilom, da se je zgodil napad na cesarja, se je zbralo na stotine ljudi, ki so hoteli našo tiskarno kar z naskokom zavzeti.

— **Posl. dr. Ferjančič** je v včerajšnji seji poslanske zbornice interpeliral zaradi sodnih razmer na Štajerskem. Dotično interpelacijo priobčimo v ponedeljek.

— **Fran Ks. Souvan** — Po dolgi bolezni izdihnil je sinoči odlični naš someščan in ugledni rodoljub, gosp. Fran Ks. Souvan v starosti 67 let. Pokojnik je bil s svojim bratom g. Ferdinandom Souvan lastnik znane velike tvrdke »Fr. Ks. Souvan«, gotovo največje in najemnitnejše narodne trgovine na Kranjskem. Ljubezni gospod je vžival v vseh krogih največje spoštovanje. Pri tem je bil vedno zvest svojemu narodu in je vsako narodno stvar rad podpiral. Svoj čas je bil iz trgovinske zbornice voljen tudi v dež. zbor, a se je odpovedal na korist dr. vit. Bleiweis. Bodi mu zemljica lahka in ljub spomin.

— **Ljubljanski škof** — **zopet pred sodnijo.** Ni še dolgo temu, kar smo prinesli vest, da se je škof Bonaventura začel tožbariti. Še je v spominu, da se je škofova milost pu-

stila tožiti od svojega bivšega vrtnarja radi plačila obljubljenega noveletnega darila. Ker je škof izjavil tekom razprave, da je pripravljen plačati s tožbo zahtevano svoto, se je dotična bagatelica hitro dokončala. Vendar pa smo pri tisti priliki omenili, da je dr. Jeglič prvi izmed ljubljanskih škofov — vsaj kolikor pomnimo — ki se je polotil pravedanja in ki se tožari — vrhutega — s svojimi posli. In tačas smo izrekli tudi svoje prepričanje, da je škof svoj pravedarski poklic začel sicer z bagatelno tožbo, da pa bo de zabredel še v hude in drage pravde. In zdi se nam vedno bolj, da smo imeli prav. Bržko se je namreč proti stolni cerkvi sv. Nikolaja vložila tožba na razveljavljenje Kajdižvega testamenta, se je Bonaventura hitro nekaj pametnega spomnil. Ker je Kajdiž v svojem testamentu poleg sebe postavil tudi škofove zavode za legatarja, je tedaj tudi teh 2000 K prišlo v nevarnost. V velikem strahu za svoje kronce pa se je škof poprijel jako rafiniranega sredstva. Poprijel se je namreč tistih paragrafov našega civilnopravnega reda, ki dopuščajo, da se v slučaju, ko se dva med seboj pravdata, pridruži prostovoljno še tretja oseba tej ali oni stranki, če izkaže kak pravni interes na izidu pravde. Ti paragrafi so tedaj kakor ustvarjeni za pravodelneže. In tak je je tudi škof Bonaventura, ki se v Kajdiževi pravdi prostovoljno podal v pravdo in si to pot izbral za svojo oporo, ne dr. Schweitzerja, pač pa bolj in dovolj arogantnega dr. Brejca. Izid pravde in blamaža škofova je znana. Vendar pa po naših mislih tudi to grdo izgubljena pravda visokega cerkvenega dostojanstvenika ne bo prestrašila in vse kaže, da postane škof Bonaventura v kratkem — največji pravdar v Kranjski deželi.

— **V pojasnilo.** Čujemo, da so ponekod naročniki našega lista nejevoljni, ker se jim ni že na praznik poslala posebna izdaja, poročajoča o o dogodkih v Srbiji. Z ozirom na to, opozarjamo, da tudi večina dunajskih in drugih velikih listov ni poslala naročnikom svojih izdaj in jih načeloma ne pošilja, če, da ima naročnik pravičeno samo do rednih števil, ne do izrednih. Tudi »Grazer Tagblatt« ni poslal posebne izdaje nikomur, pač pa je v posebni izdaji obelodanjene telegrame ponatisnil v redni svoji številki od petka. Mi smo obe posebni izdaji doposlali naročnikom z redno petkovo številko, več tudi nismo mogli storiti. »Katoliška tiskarna« lahko ob vsakem času napodi fante iz marjanišča, da odpravijo pošto, v »Narodni tiskarni« pa ljudje niso tako na razpolago in bi se preklicano krepko zahvalili, če bi jih hoteli na praznik popoldne vpreči v delo. Toliko v pojasnilo.

— **Iz Maribora:** V tukajšnjih duhovniških in narodnih krogih vzbuja splošno pozornost razpis ljutomerske dekanije in resignacija dveh kompetentov iz terna. Ljutomerski vodja c. kr. glavarstva znani pl. Rainer, mož, kateri je v kratkem času svojega uradovanja že toliko škodoval slovenski stvari in kateri na skrivnem stoji na čelu vsega gibanja proti Slovincem v ljutomerskem okraju, mož se ni sramoval kot politični uradnik potegovati se pri škofu za duhovnika, kateri bi s tukajšnjo nemškutarsko skoro izključno iz c. kr. uradnikov obstoječo kliko, katera se le samo dvakrat ali trikrat na leto v cerkvi pokaže, skupno postopal. Tako daleč gre že nesramnost c. kr. uradnikov pri nastavljanju duhovnikov, da v prvi vrsti velja provokatorična politika, velja brezobzirni birokratizem in ne zasluge in zmožnost prosilcev in želja župljanov! In naš g. škof bo se najbrže tudi udal tisti nemškutarski uradniški klik, katera je danes tu, jutri bogve kje — kaj pa je želja župljanov, 6000 slovenskih duš, za to se noben ne briga in tudi ne ozira... Quo usque tandem —!

— **Z Dunaja** se nam piše: Ne zdi se mi sicer vredno odgovarjati na taka daničarska obrekovanja, ali ker je med tukajšnjimi dijaki mnenje, da sem jaz oni g. L. v dopisu g. Kr., in pa da se pokaže, kako ti »katoliški« boritelji vsako malenkost zlorabijo, izjavim torej resnici na ljubo sledeče: Ker sem na večeru »Zvezde« meseca

svečana rekel Daničarjem, da ako bi bil jaz Slovenijan, bi zahteval, da oni trakove odstranijo ali pa bi jih vrgel ven, šel je eden izmed njih (prav akademsko!) potožit svojo bol predsedniku Zvezde. Ta mi je res potem rekel, naj prekličem te besede, česar seveda nisem storil. A da bi me potem celo dr. S. (ki pa menda ni odbornik »Zvezde«) »zapodil« iz dvorane, je pa velikanska laž g. Kr. v kateri je dal duška le po-božni želji Daničarjev. Ostal sem namreč v dvorani, in zapustil sem jo svojevoljno, še le, ko se je pričel ples, ker nisem hotel dalje ostati v družbi Daničarjev. Kar se pa tiče opazke »ki študira notabene vedno ob klerikalnih podporah« izjavim, da je to podlo obrekovanje, nevredno akademika, katero ima svoj vir v domišljavosti g. Kr., ki misli, da je vsaka ustanova ali podpora »klerikalna«, ali je pa prav po ligvorijansko zavil v svojo opazko kosmato laž, kajti one podpore so popolnoma interkonfesijonelne in internacionalne. Vidi se, da diči tega daničarskega boritelja tudi še druga, po njih načelih morda lepa čednost, namreč zavist in nevoščljivost. Toliko v pojasnilo! Alojzij Lavš, stud. iur.

— **Poštna vesti.** Poštar na Grosupljem g. Robert Tominz je imenovan poštarjem II razreda v Zatičini. Poštna administratorica g. Marija Podkrajšek v Št. Rupertu je imenovana za pošno ekspedijentino v Mirni.

— **Pozor!** Odbor ljubljanskega Sokola opozarja opetovano, da bo jutri posebni vlak v Postojino vozil iz Ljubljane ob 7. uri 25 minut in se vrnil ob 11. uri zvečer tako, da bo imel zvezo z gorenjskim in dunajskim vlakom. Vožni listki se bodo dobivali tudi v nedeljo jutraj na južnem kolodvoru pri rediteljih gg. Skalétu in Terglavu.

— **Velika veselica v ljubljanski Zvezdi** vrši se, kakor že objavljeno, nepreklicno dne 5. prihodnjega meseca. Sodeč po predpripravih in živem zanimanju vseh narodnih krogov, smemo pričakovati, da bo de ta dan narodni praznik za vse Slovence, da se snidemo v Zvezdi Prešernovi čestilci iz Kranjske, Štajerske, Primorske in celo iz Hrvaške. Pripravljalni odbor, ki šteje nad 200 najodličnejših narodnih dam in gospodov, si je popolnoma svest svoje sicer težavne, a častne naloge, ter se je posvetil z neumorno in hvalevredno marljivostjo svojemu delu; prirediti hoče veselico v največjem obsegu, ki bo de dostojna bele Ljubljane, a dostojna tudi našega pesnika velikana. Na mnogatera vprašanja zunanjih rodoljubov in društev odgovarjamo tem potom, da je objavljeni dan veselice definitivno določen, in objavimo natančni spored veselice takoj, ko nam vseh 12 veseličnih odsekov sporoči svoje načrte.

— **Fevskodruštvo Slavec** pozivlje onega, kateri je poslal odboru anonimno pismo, naj pove svoje ime, da bo de odbor vedel s katerim tako za društvo vnetim bivšim članom ima opraviti. Ravno tako naj pove imena tamkaj sumničnih oseb, kajti v pismu omenjeno sodelovanje se je izkazalo dosedaj kot neresnično.

— **Rudečki križ za Kranjsko.** Nadvojvodinja Marija Kristina, soproga nadvojvode Petra Ferdinanda, je prevzela pokroviteljstvo deželne gospejinega društva rudečega križa za Kranjsko.

— **Ljudski shod** sklicujejo socialni demokrati na ponedeljek 15 t. m. ob 8. uri zvečer v dvorano starega stališča. Na tem shodu bo govoril socialnodemokratski državni poslanec dr. Ellenbogen o avstro-ogrski nagodbi in o novem carinskem tarifu.

— **Učenje ruskega jezika.** Na Češkem se uči sedaj ruskega jezika nad 800 oseb, vsi v namen, da bi mogli pri obisku vseslovenske razstave v Petrogradu obveštati z drugimi Slovani v ruskem jeziku. Tudi pri nas je mnogo ljudi, ki se pripravljajo, da obiščejo vseslovensko razstavo, in zato jih opozarjamo na izgled Čehov. Priliko, naučiti se ruskega jezika, ima sedaj vsakdo v ruskem kružku.

— **Slovenski igralci na Štajerskem.** Sedaj so bili naši igralci v Konjicah, kjer so imeli velik uspeh. Damam je bilo poklonjeno ovetje. Danes, v soboto in jutri v nedeljo bodo igrali v Brežicah.

— **Sevniška pošta.** Piše se nam: Poročali ste že v Vašem cenjenem listu gospod urednik, da se je tudi ta pošta razpisala. Mnenja smo bili in veselo pozdravili to dejstvo — da dobi pošto v roke popolno neodvisna, ne-interesirana oseba — da dobimo pošto

v roke osebe, kakor jo zovejo »Berufspostmeister« ali »Berufsleute« sploh — da na ta način gine dosedanja nezaupljivost, da bomo zopet z zaupanjem začeli oddajati vse naše poštno in brzojavne stvari v Sevniškem poštnem uradu, mesto na precej oddaljenem kolodvoru v Sevnici in na pošti na Radni (na Kranjskem) — a kakor vsa znamenja kažejo, smo se varali. Čuje se in govori se širi, da dosedanja upraviteljica gospa Preinitsch z neko gotovostjo pričakuje, da se njej ta urad podeli. Na govorice sicer tudi vsi ne gremo — ali dejstva, da je bil ta urad pred ne dolgo časom iz prvega v drugi razred vreden, potem da dotična gospa v Gradcu pete osebno in po prijateljih brusi, dejstvo, da se poštni komisariji pri inspiciranju urada na obed vabijo in se jim druge postrežbe nudijo, dejstvo da smo toliko časa in na različne načine za dvojzlični poštni pečat prosili, namesto koga, kateri nam je bil že dolgo obljubljen, je prišel zopet novi nemški in je bilo treba odločnega nastopa naših poslancev, da je c. kr. pošno ravnateljstvo izpolnilo že zasivo obljubo in dejstvo, da se je ta važni in precej veliki urad na tak kratki rok razpisal, — vzbudilo je v nas misel, da te govorice morda le niso prazne in da ima slavna direkcija to mesto že v naprej oddano — in je razpisuje le »pro forma«. Zname so nam različne oddaje poštinih uradov — ali pri nas v Sevnici ne pojde po želji gospe upraviteljice — to povemo slavni direkciji odprto in neovirano. Mi ne mislimo tako dolgo več prosjati, kakor smo za dvojzlični pečat prosjali, mi ne prosimo sedaj ravnateljstva — temuž zahtevamo od istega, da nastavi v Sevnici neodvisnega in neinteresiranega poštarja ali poštarico, ter omenimo javno, da je dovolj možkih in ženskih moči, ki so vredni tega posla, med prosilci. In zakaj smo proti imenovani upraviteljici g. Preinitsch — omenimo le par razlogov. Oče in brat dotične sta trgovca v Sevnici, omenjena upraviteljica se meša vedno v trgovino — slavna direkcija ima pritožbe v rokah — omenjena nadleguje ljudi kateri si od drugod blago naročujejo, je tedaj popolno interesirana v trgovini. Razun tega sta omenjena oče in brat prevahana trgovca, zasledujeta povsod svoj trgovski nagib ter na način zvite govorice že premnogokrat lahko informacije v razne uradne stvari dobosta. Opozarjamo tu slavno direkcijo na izpoved Gust. Schalka v procesu postajenačelnika Juvana, pri Sevniškem sodišču in upamo, da potem ne rabi nadaljnih informacij. Opozarjamo slavno direkcijo tudi na odpor Sevnčanov pred nekaj leti — dotični akt je dolgin debel ter nam je še v spominu — in slavna direkcija ga lahko še kje, če ravno že zaprašenega, najde — dobre volje je seveda treba. Povedali bi še lahko marsikaj — a za danes naj zaostane toliko — če pa morda gospod Schalk kaj natančnejega želi, mu še lahko postrežemo. Za danes toliko, ker nismo škodoželjni in svetujemo gospej P. naj zaprosi raje za kako drugo pošto in ji odkrito povemo, da nastopimo neizprosljivo boj, če se ne ugi nati današnji prošnji — zahtevi. Da slavna direkcija ne more misliti, da tu govori osebno sovraštvo — naj blagovolji informacije pri nas v Sevnici vpletati in prišla bo de do spoznanja, da je naša zahteva opravljena. Vrh vsega priporočamo slavni ravnateljstvu, da vpošteva tudi pri oddaji poštne urada v Sevnici stan dohodkov omenjene gospe. Lepo hišo ima v sredini trga ki ji gotovo kakih kron 800 — do K 1000 — najemnine donaja. Penzije dobiva baje K 1000 — dohodke ima tudi iz premoženja svojega otroka, ter vrhu vsega po javnem mnenju tudi premoženja v gotovini. Slavna direkcija lahko natančno preišče omenjene dohodke — če ima dobro voljo in presodi, da se le dobri stvari ugodi, in mesto poštarja odda v zaslužje, ter tudi ne družih dohodkov polne roke.

— **Na mariborskem kolodvoru** se je dogodil prošle nedelje kričoč slučaj, ki jasno dokazuje, kako je južna železnica »pravična« obema narodnostima na Štajerskem. Član celjske narodne godbe je hotel oddati prtljago. Govoril je seveda slovenski, toda ona predastitljiva »dama« pri blagajni ga ni hotela umeti in mu je zaprla vrata pred nosom. Dotični gospod je seveda za-beležil svojo pritožbo v pritožno knjigo in tudi zahteval tolačda, da se razume z blagajničarko, ako sama ne zna slovenski. Blagajničarka se je v svoji uradni prevzetnosti vse drugače kakor vpljudno obrnila na drugega navzočega gospoda Slovincu, da naj ji bo za tolačda, kar je le-ta seveda odklonil. Končno je tolačil neki postrežek. — Kolikor nam je znano, ni na mariborskem glavnem kolodvoru niti enega slovenskega uradnika, dasiravno je okolica mariborska slovenska. — V Radjem je bil načelnik postaje Wambrechtsamer kaznovan s 40 kronami globe radi žaljenja slovenskih poto-

— Dalje v prilogi. —

beev, na Pragerskem sta med 16 dni dva Slovenca, drugi z namenskimi vred so vsi člani tamošnje železniške družbe „südmährischer“ itd. itd. doli do Zidanega mosta in dalje. To je po mnenju ravnatelja južne železnice pravica!

— **Iz Mozirja** se poroča: Proštni shod, sklican po »Slovenskem kmetem« družstvu za gornjegrajski kraj dne 7. t. m. se je vršil nekritično in pompatično. Akoravno v kratkih presledkih deževalo cel dan, se je zbralo vendar ob določenem uri nad 1400 poslušalcev, kateri so vztrajali do zadnjega trenutka. Počasi ob 3. uri popoldne otvorili govorilni predstojnik društva Martin Zidar shod ter podeli besedo tajniku društva, g. Ivanu Lipoldu. Ta po dravi navzočih, večinoma probujene misli, se jim zahvali za mnogobrojni obisk, predstavi navzočega političnega zastopnika okr. glavarja gosp. J. Supančiča, ter nadaljuje govor, razločivši navzočim pomen črne zastave in sedanje žalostno stališče Hrvatov. — Resolucija se je sprejela soglasno z resolucijo celjskega protestnega shoda ter odpošljal kabinetsni pisarni cesarja sledeči brzojav: 1400 na ljudskem shodu v Mozirju zbranih, Vašemu Veličanstvu zvesto udatih podložnikov prosi čestovske pomoči za bedni bratski narod hrvaški. — »Slovensko kmetijsko društvo za Gornji grad.«

— **„Savina“**, koledarsko društvo za gornjegrajski okraj, zboruje v nedeljo, dne 14. t. m. pri Sv. Frančišku Ksaverju. Začetek zborovanja ob 3. uri popoldne. Vabijo se vsi člani, kakor tudi vsaka koledarica in koledar našega okraja k pristopu, oziroma k udeležbi zborovanja. Koledarji od drugod nam bodo dobro došli. Ker je na vzporedni razgovor o naših res žalostnih cestnih razmerah, je želeli obile udeležbe.

— **Družbi sv. Cirila in Metoda** je došlo ta trenutek naslednje poročilo z denarjem: »Blagovolite sprejeti 1000 kron za družbo sv. Cirila in Metoda, kakor prvi del dobička ob narodni slavnosti, ki so jo priredila mariborska društva in okolica dne 7. t. m. Ko se sklenejo vsi računi, pošljem na glavno družbo še ostali dobiček. Spoštovanjem — Karol Verstovšek, c. kr. profesor. Maribor, 12. junija 1903.« — Koz zahvalnostjo beležimo ta veliki družbin prispevek ključemo — vse slovenstvo vabeč na posnemo: Živela požrtvovalna narodna društva, živeli vsi dobrotniki naše družbe, svetotrojično nedeljo zbrani v našem Mariboru, živela njihova navdušenost za družbo sv. Cirila in Metoda!

— **Zborovanja.** Krajna skupina zveze strokovnih društev stavbinih delavcev in sorodnih strokov v Avstriji priredi jutri ob 10. uri dopoldne na vrtu pri Novem svetu na Marije Terezije cesti javen društveni shod. — Redni letni občni zbor »Delavskega podpornega društva« se vrši jutri ob 2. uri popoldne v Hafnerjevi pivovarni na Sv. Petra cesti. — Danes ob pol 9 uri zvečer zboruje v Dachsovi gostilni v Sv. Florijani ulicah delavsko pevsko društvo »Naprejek«.

— **Izpred sodišča.** Kazenske razprave pri tukajšnjem deželnem sodišču. 1) Josip Wiltsch zasebnik iz Dunaja je bil portir v tukajšnjem hotelu »Stadt Wien«, a bil je leta 1898 zaradi nepoštenosti iz službe odpuščen. Od tega časa naprej mu ni bilo mar za resno delo, in preživljal se je z raznimi sleparijami. Prišel je tudi v Cirknico in na Rakek ter se je izdal za agenta tvrdke Porenta katera več ne obstoji, ter prosil za posojilo s prevezo, da ima za trdiko plačila preskrbeti. Na ta način je razne stranke oskodoval za 140 K, pri drugih je pa le pri poskusih ostalo; obsojen je bil na 5 mesecev ječe. 2) Matija Tomšič zidar v Hrušici je dne 8. sušca t. l. v prepiru dvakrat udaril delavca Janeza Orliča z batino, katero mu je iz rok strgal s tako silo po glavi, da se je takoj ta na tla zgrudil. Obsojen je bil na 4 mesece težke ječe. 3) Jožef Markuta posestnik sin na Okroglem je 13. mal. travna t. l. 9letnega Petra Križaja s pestjo v trebuh sunil iz jeze ker mu je mesto krajačarja kamenček v pruh med prste porinil; obsojen je bil na 3 tedne zapore. 4) France Flisek hišnik v Šmartnem pri Litiji je lansko leto meseca grudna Francetu Knaflču odnesel 4 deske, v njegovi hiši stanujoči Agati Temelj pa nekega dne ravno istega meseca iz zaklenjene omare vzel 19 K 60 h; ta tatvina se mu pa ni mogla dokazati za to je bil pa le zaradi prve tatvine na 24 ur zapore obsojen. 5) Železniškemu delavcu Petru Pircu na Savi se je poverilo vodstvo železniškega vozička z naročilom, da ga po desnem tiru pelje v Zagorje, in da se ne sme nikjer muditi. Tega naloga je Pirc ni poslušal temveč je zunaj postaje vstavil voziček ter naložil mrvo za železniškega čuvaja ženo Marijo Keržan. Nato je prestavil voziček na levi tir in vozil naprej. Kmalu na to mu je pridrdral nasproti

tovorni vlak in ker se mu ni mogel Pirc izogniti, trčil je vlak v voziček tako, da je stroj skočil iz tira in seje pri tem kurjač Janez Hafner težko telesno poškodoval. Pirc je bil obsojen na 2 meseca strogega zapore.

— **Z nožem.** Dne 11. t. m. zvečer so se v lški vasi stekli fantje. Posestnikov sin Franc Golob iz lške vasi je hotel z drugimi fanti pretepati hlapca Josipa Steblaja. Njegov tovariš hlapec Alojzij Žagar, 21 let star, ga je hotel braniti, vsled česar je Golob njega napadel z nožem in ga sunil v desno stran vratu in v čelo nad levim očesom. Alojzij Žagar je težko ranjen in so ga pripeljali v holnico.

— **Konj padel v apneno jamo.** Na dvorišču Antonije Černetove posestnice na Krakovskem nasipu št. 24 je včeraj zvečer padel konj posestnice Marije Dečmanove iz Stoece št. 19 v apneno jamo. Morali so napraviti oder, da so konja iz jame izvlekli. Konj je bil ves z apnom namazan in ga je voznik Franc Dečman gnal v Gradaščico, da ga je tamkaj opral.

— **Kobila okradena.** V noči od 8. na 9. t. m. je bila posestniku Antonu Urbanju podomača Brodarski v Mošeniku št. 19 okradena 2 leti stara kobila, visoka približno 15 pesti, s črno grivo in z liso na čelu. Kobila je bila samo na desni sprednji nogi pokovana.

— **S cesto.** Hlapec Ivan Uhan na Radetzkoga cesti št. 27 je danes zjutraj v Kolizejskih ulicah prevrnil Luciji Kurentovi iz Vodice ročni voziček, na katerem je imela 200 jaje in nekaj masla. Jajca so se pobila in ima ženska precejšnjo škodo.

— **Popadljiv pes.** Včeraj zvečer ob 7. uri je na Poljanski cesti pred hišo št. 58 pes sprevodnika Iv. Lakerja popadel mesarja in posestnika Ivana Rodeta, stanujočega na Zaloški cesti št. 12 in ga v levo in desno nogo ugriznil. — Islega dne je na sejnišču pes mesarskega pomočnika Josipa Kregarja, stanujočega na Poljanski cesti št. 10 napadel užitenjskega paznika Karola Kizerja, mu raztrgal hlače in ga v desno nogo ugriznil.

— **Po tobak** v glavno trafiko poslal je danes zjutraj Matija Pezdri na Poljanski cesti št. 76 Jurija Jerala in mu dal 15 K 40 h. Čez eno uro je prišel Jerala brez tobaka in brez denarja nazaj in je dejal, da mu je neki fant ukradel denar. Ker je bil Jerala ob času, ko je šel po tobak, trezen, vrnil pa se je vinjen, je menda on nekaj denarjev zapil, nekaj pa je spravil.

— **Na pomerančni lupini spodrsnil** je odpravitelj na južnem kolodvoru g. I. Reitz in padel in se pri tem na desni nogi poškodoval.

— **Ponarejene krone** krožijo po Ljubljani. Narejene so iz svinca in se prav lahko spoznajo.

— **Iz Amerike** se je pripeljalo danes zjutraj v Ljubljano 6 oseb.

— **Izgubljene in najdene reči.** Na poti Stari trg, Mestni trg, Špitalske ulice in Francovo nabrežje do Hradeškega mostu je izgubila neka gospodičina srebrno uro in zlato veržico. — Delavec Matevž Brendič, stanujoč na Radetzkoga cesti št. 22, je našel danes zjutraj na Mirju v grmovju železno os.

— **Najnovejše novice.** Maščevanja nad madjaronom. Drž. poslancu Josipoviču so za žigali grad Jakovce pri Varaždinu. Med kmete so se že prej razdelili listki, da ne sme priti nihče gasit, sicer mu zažgo hišo. In res ni bilo nobenega kmeta blizu. — Poštni tat Miesnay je bil prijet v Jaszapatiju. Od 98.000 poneverjenega denarja so našli pri njemu še 95.000 kron. — Burski polkovnik Schief je umrl v Draždanah. — Nadporočnik maturant V. Oseku je napravil nadporočnik V. Pikhart na ondodni realni maturi ter se posveti tehničnim študijam. — Medved je raztrgal v Imljanah v Bosni kmetu Laziču tri otroke. — Štri dni v občinskih kmetih za poru brez hrane. V Dobrni na Češkem je zaprl občinski policaj nekega mutastega berača ter ga pozabil štiri dni v ječi brez hrane.

— **Petersburg v sedanjem času.** Petersburg zavzema prostora več nego 90 kvadratnih vrst, izmed njih zavzema 15 kvadratnih vrst voda, reke in kanali. Od raznih oddelkov mesta je največja »Viborgskaja« 16-22 kvadr. vrst, najmanjša pa je »Kazanskaja« 1-09 kvadr. vrst. To ogromno prostranstvo presekuje v raznih črtah 681 ulic, skupne složne dolžnosti 357 vrst. Na teh 75 kvadr. vrst ulic in prečnih cest nahaja se nepremakljivega posestva po malem ceneno na dve milijardi rubljev. Iz te kolosalne svote pripade okoli 900 milijonov nepremakljivega premoženja ruski državi skoraj enaka svota odpade na zasebnike in okoli 200 milijonov rubljev je mestnega nepremakljivega potestva. Lesene stavbe v mestu so po večem že izginile,

in le tu in tam, enako raztrganemu beraču se skromno skriva sredi kamenitih hiš-palač pritiščali ali edno nadstropna hišja, po večini v svojih na zunaj in na znotraj počrnelih stenah kak »trakir« kréma za nižje ljudstvo ali pa izvosokov dvor. Tudi na periferiji mesta, na Peskah in na levi Peterburški strani so na mesto lesenih kolib izrasle v poslednjih letih gromadne kamnite, to je lepo zidane hiše. Vsega vkup je v Peterburgu okoli 19.000 hiš, ter se nahaja v njih okroglo računano 140.000 stanovanj. Za poslednjih 20 let se je cena mestnega premoženja povečala od 112 milijonov do več nego 200 milijonov rubljev. Razsvetljava ulic, trgov in cesta se je silno pomnožila; kacihi 20 let nazaj je bilo v Peterburgu svetilnic z vkupno svetilno silo kacihi 158.000 sveč, a sedaj je razsvetljava narasla na gromadno število treh milijonov sveč. Proračun v 1883 letu iznašajoč štiri milijone, pomnožil se je do letos 1903 na 22 milijonov rubljev. Med svetovnimi prestolnicami zavzema Peterburg po številu svojega prebivalstva deveto mesto; v njem prebiva po zadnjem ljudskem štetju 1.440.000 duš. Po statističnem sestavku tega skoraj poldrugi milijon broječega naseljenja je 87-1% Rusov, 4-6 % Nemcev, 2-3% Poljakov, 1-8% Fincev in 1% Židov; ostale narodnosti sestavljajo so vse vkup po ljudskem štetju iz leta 1890 3-2% mestnega prebivalstva. Prešlo je 200 let odkar je veliki preobrazovatelj Rusije Peter Veliki iztesal okna v Evropo; v njega navalilo je mnogo tujcev inostrancev; še sedaj po preteku dveh vekov, živi v severni stolici 22-336 oseb inostranih podložnikov; med njimi je 11.210 Nemcev, 2400 Francozov, 2094 Angležev itd. Najmanjše živi v severni stolici Portugalcev, to je le 9 oseb, Japoncev 28 oseb, Kitajcev 37 oseb, Perzijancev 56 oseb in končno Ispancev 70 oseb. 8.576 oseb izmed inostrancev je celo rojenih v Peterburgu.

— **Dvoje bisero v 110.000 kron.** Pred dvema leti v Budimpešti umrl grof Moric Esterházy je kupil od ondodnega dvornega juvelirja Backruha dvoje bisero v 110.000 K in dal napraviti iz njih svoji soprogi par gumbov. Grof je pa umrl predno sta bila bisera plačana in soproga onih 110.000 K ni hotela plačati, ker se jej je zdela cena previsoka. Tako je prišlo do tožbe. Juvelir je izjavil, da vzame bisera nazaj, grofica jih pa ni hotela dati, češ, da jih je dobila od pokojnega soproga v spomin. Zahtevala je 30.000 K popusta, v kar pa zopet juvelir ni hotel privoliti. Kot pričre poklicani veščaki so se izrazili zelo različno. Prvi je menil, da bisera nista vredna več nego 80.000 K, drugi je izjavil, da plača za taka dva bisera takoj 150.000 K, tretji pa je povedal, da ne more sploh nikakega mnenja izreči, ker sta bisera lahko 100.000 K, 150.000 K, ali pa še celo 200.000 K vredna. Razsodba še ni znana.

— **Kuga v Indiji** se, kakor izprevidimo iz neke statistike vedno bolj razširja. L. 1897 je umrlo za to boleznijo 56.000 ljudi v celi Indiji, leta 1900 pa že 93.000. K naslednjih dveh letih je število mrtvih grozno poskočilo; l. 1901 jih umrlo namreč 274.000, l. 1902 pa 557.000. V tekočem letu bo število mrtvih najbrž še večje, kajti že v prvih treh mesecih jih je umrlo 334.000. V pokrajini Pundschab (petorečje) umre vsak teden povprečno 18.500 ljudi. V Bombayju, Kalkutti in Bengaliji se je v tem oziru obrnilo na boljše, dočim v ostalih večjih mestih ta bolezen vedno huje razsaja.

— **Moč zvonov.** V Bolcanu so morali zaradi poškodovanega stolpa omejiti zvonjenje. Krščansko socialni list »Tiroler« piše o tem: »Zvonjenje k molitvi se opravlja sedaj le z nekaterimi udarci. To je morda marsikateremu gospodu v mestu prav in ljubo, kmetom v okolici pa to ni ljubo. Posebno bodo ti kmetje zelo neradi pogrešali zvonjenja zoper — megle. Zadnje dni so že večkrat prišle nad okrajem grozeče nevihte, zadnjo nedeljo je šla še celo toča. Tukaj bi moral glas zvonov slabeti moč nevihte. Zvonovi imajo zato ne le naravne sposobnosti (?), temuč tudi nad naravno določbo. Posebno veliki bolcanski zvon je bil v tem oziru vedno sloveč. Da so tirolski klerikaleci kakor klerikaleci sploh, strašno zabiti, je znana stvar; da pa si upajo v našem stoletju po listih zagovarjati take budalosti, je naravnost opasno znamenje omračenega duha.«

— **Šolski obisk v Londonu** je tako zanemaren, da manjka vsak dan v šolah okoli 100.000 šolskih otrok ki so dolžni šolo obiskovati. Od teh se jih na 10.000 potepa, okoli 50.000 jih je bolnih, ostali pa izostajajo iz raznih drugih vzrokov.

— **Vedno isti!** Pred kratkim je zopet pobegnil kaplan Horacek iz Starkstadta. Bil je veroučitelj v imenovanem mestu, v Vlasenki in Givici že dlje časa. Med učnimi urami je oskranjeval mlada dekleta od 8 do 12 let. Predzadnji četrtke pa se ga je posrečilo zasačiti. Državno pravdnštvo, o tem obveščeno, je takoj

naročilo ga aretirati in sodišču izročiti, a previdni kaplanček jo je »podhrhal« v stolni kapitelj v Kraljevem gradu, in se tam skrila, da bi se odtegnil neprijetnemu procesu. Stariši oskranjenih otrok pa vendar ne odjenajo, dokler ne pride ta oskranjevalec v roke pravici. Dozdaj je konstatiranih 13 slučajev oskrumbe.

— **Vol v spalni sobi.** Neki pariški mesarski pomočnik se je zavl v volovsko kožo in se je tako maskiran napravil v stanovanje, da bi ostražil svojo soprogo. Kako se je pa začudil, ko je zapazil stopivši v sobo, da ima žena že nekega moškega pri sebi. V hipu je pozabil na svojo ulogo in skušal se osvoboditi preklicane volovske kože, da bi se maščeval nad nezvesto družico in kaznoval predrznega obiskovalca. To priliko sta pa ona dva hitro porabila in jo odkurila, predno je prevarjena slabejša zakonska polovica zlezla iz volovske kože. Tako se je šala iztekla na račun ubogega pomočnika.

— **Urednik in tat.** Nekega dne je prišel Malenotič, urednik lista »Tieranosca« v Florenci, malo bolj kasno domov kakor po navadi, in je našel v spalni sobi tatu, ki je ravno spravljal dragocenosti njegove soproge v žep. Ko ga je tat ugledal, ušel je naglo skozi odprto okno. Urednik je stekel za njim in ga podil dolgo časa po mestnih ulicah, dokler se ni tatu posrečilo splezati na neko streho. A urednik je bil urnih nog za njim in sedaj se je pričela dirka na strehi. Tat je kmalu uvidel, da ne bo mogel uteči in se je udal. Lahko si pa mislimo, kako je bil urednik žalosten, ko ni našel ukradenih dragocenosti pri tatu; slednjemu so namreč padle iz žepa pri oni grozni dirki.

Nemiri na Hrvaškem.

Kak strah se je polastil bana in njegove čete, naj pojasnita tudi sledeča dva slučaja: 1. Zaplenjena je bila druga izdaja brošure »Zakaj hočemo svoje finance«, ki je ponatisnjena iz »Narodne ebrane« v Oseku. Prva izdaja se je brez ovire razširila po celi Hrvaški, a drugo izdajo so zaplenili, če prav ima isto vsebino kakor prva — najbrž so jo zaplenili zaradi imena ljudi, ki so zbrani okoli »Narodne ebrane«. 2. Zaplenjeno je tudi Radićevo literarno delo »Uzničke uspomen« I. del, potem ko se je to delo že razpečalo, prečitano in so se o njem že pisale kritike. Na vsak način igra tudi v tem slučaju ime Radić najvažnejšo ulogo. Kdo ve, če ne bo že jutri v madjarskemu organu med zaplambami tudi ono: »V imenu Njegovega Veličanstva! — — — zaplenjuje se vse, kar je dosedaj izšlo izpod peresa kakega opozicijonca.«

V Primorelju je proglašen preki sod ali tudi to ne more naroda pomiriti. V njem vre, on čaka trenutka osvete, a potem bodo oni velikani uvideli, kako nevarno se je brezmišlno igrati z narodom.

V Gorskem kotaru je vse napeto, preki sod ima ravno nasprotno učinke.

V Fužinah poroča tamošnji bilježnik Agnesi dan za dnem ljudem, da se vrnejo fužinski aretiranci, ali aretirancev le ni. Ljudje so brzo opazili bilježniški manever. On misli, da jih bo tako najlažje pograbil, ko bodo pričakovali aretirance — a on da bo dobil kako kolajno. Bilježniku stoji v tem prizadevanju na strani kapelan Mračić. Narod jima grozi z maščevanjem, samo da mine preki sod. V okolici mesta Fužine se pripravljajo gospičje, da pokolnijo krasen dar Danica Budiseličevi, ki je bila prva aretirana in se v zaporu vro junaško drži.

Dogodki v Srbiji.

Mir.

V Srbiji vlada povsod mir. Poročilo »Neue Freie Presse«, da se je posadka v Nišu uprla, je bilo izmišljeno. Da simpatizira Niš z Obrenovićem je stara stvar. Nobeno mesto v Srbiji ni bilo Milanu tako zvesto, kakor Niš, in Milan je večkrat mislil, da odstavi Belgrad in proglasi Niš za glavno mesto. Toda — Obrenović ni več in zato tudi Niš nima poviha, da bi se dvignil. Ko bi bili kralja Aleksandra samo odstranili in spravili čez mejo, potem seveda bi bila v Nišu gotovo nastala protirevolucija.

Belgrad ima zopet svojo navadno fizijognomijo. Ljudje so se zopet posvetili delu. Trgovine, ki so bile v četrtke in deloma v petek zaprte, so zopet vse odprte in zastave so večinoma izginile.

Pogrebi.

V noči od četrtka na petek so bili umorjeni pokopani, popolnoma na tihem, da se prepreči vsaka demonstracija. Pri pogrebu so bili razen duhovnikov samo orožniki in

nekateri oficirji navzočni. Vse žrtve revolucije, tudi kralj in kraljica, so bili pokopani na javnem pokopališču v Belgradu. Na grob kraljevske dvojice so orožniki postavili dva preprosta lesena križa z napisom »Aleksander Obrenović« in »Draginja Obrenović«. Ob 8. uri zjutraj je bilo vse končano.

Sorodnice kraljice Drage.

Umorjena kraljica ima številno sorodništvo, med drugimi dve sestri in več netakini. Tem se ni ničesar zgodilo. Vojaštvo je samo zasedlo njih stanovanja. Vlada je sedaj vse sorodnice kraljice Drage iztirila iz Srbije in so se vse včeraj odpeljale v Pančevo.

Peter Karagorgjevič.

Prihodnji srbski kralj je sedaj 57 let star, srednje velikosti, je simpatičen zunanosti. Na prvi pogled se spozna, da je Srb. Obnašanja je jako finega, pri tem je pa vedno zelo ljuboziv. Ko je bil leta 1885. v pravoslavni cerkvi na Dunaju parastos za njegovega očeta, je po končanem cerkvenem opravilu vsakemu izmed navzočih slovanskih visokošolcev z veliko ljubevnostjo podal roko in se mu zahvalil, da je rodbini Karagorgjevič izkazal čast ter se udeležil parastosa. Peter Karagorgjevič živi navadno v Genavi v Švici, prihaja pa vsako leto na svoje posestvo blizu Temešvara na Ogrskem. V Genavi občuje skoro samo z Rusi, sicer pa živi le svoji rodbini. Peter Karagorgjevič ima troje otrok, 16letnega Jurija in 15letnega Aleksandra ter eno hčer, 19letno Heleno.

Brat Petra Karagorgjeviča, Arsen, stanuje v Parizu. Listi trde, da je, dobivši brzojavno obvestilo o dogodkih v Srbiji, objel svojo služkinjo in vskliknil: To je najlepši dan mojega življenja.

Spletke.

Nasprotniki srbske neodvisnosti in samostojnosti so že na delu in bi radi z vsakovrstnimi spletkami prouzročili v Srbiji zmešnjave, da bi inozemstvo vmes poseglo. Pred vsem delajo na to avstrijski nemški listi in madjarski listi, našli so pa tudi drugod pomočnikov. Čedalje jasneje se izraža želja, da bi Avstrija okupirala Srbijo. Izvor tem spletkam je strah, da se Srbija v prihodnje ne bo več tako brezpogojno klanjala poveljem z Dunaja, kakor za časa Obrenovićev, ki so do Slivnice sem bili prav za prav vladarji Srbije samo ker jih je držal Dunaj. Seveda bi vsak poskus okupacije srbskega kraljestva povzročil najnevarnejše komplikacije. Upati je pa, da do tega ne pride, da bo slovanska Rusija varovala in čuvala neodvisnost Srbije in ne bo pustila, da bi nemški »Drang nach Osten« prekorajšil Savo. Pred vsem delajo omenjeni spletkarji na to, da bi glede volitve novega kralja ustvarili komplikacije. Eni že ropočajo proti Petru Karagorgjeviču, češ, da je skrivni belogradijski umorov, in da za to ne more biti kralj; drugi kandidirajo črnogorskega princa Mirka, v ogrskem parlamentu pa so se včeraj čuli glasovi, ki kažejo, da tudi tam niso vseli Karagorgjeviča in da bi radi nekaj mešali, če bi se ne bali Rusije. Iz Londona se tudi poroča, da se oglašajo listi proti Karagorgjeviču. Angleži bi radi zapletli Rusijo v kak konflikt z evropskimi državami, da bi potem mogli v Aziji kaj pograbit.

Dosedanji srbski vladarji.

Zgodovina kraljevine Srbije kaže, da njenim vladarjem usoda ni bila mila To priča njih usoda.

1. Jurij Petrovič (Karagorgjevič) je bil l. 1817, ko se je vrnil v Srbijo, po naročilu kneza Miloša Obrenovića — umorjen.

2. Miloš Obrenović, proklamiran 6. novembra 1817 za kneza, je bil 13. junija 1839 s silo primoran, se odpovedati in Srbijo zapustiti.

3. Milan Obrenović, Milošev sin, je vladal samo 25 dni in je potem vsled neke bolezni umrl.

4. Mihael Obrenović, brat Milanov in mlajši sin Milošev, je vladal od 8. julija 1839 do 7. septembra 1842, potem pa bil po nastali revoluciji prisiljen pobegniti.

5. Aleksander Karagorgjevič, njegov naslednik, je vladal od 14. septembra 1842 do 22. decembra 1858, potem pa bil odstavljen in pregnan.

6. Miloš Obrenović, ki je v starosti 80 let bil poklican na vladu, je umrl 26. septembra 1860.

7. Mihael Obrenović, Milošev mlajši sin, je bil drugi poklican na vladu in je vladal od 26. septembra 1860 do 10. junija 1868. Bil je umorjen, in sicer na dan natančno 35 let pred smrtjo Aleksandra Obrenovića.

8. Milan Obrenović je vladal od l. 1868 do 1899 in se moral odpovedati kroni.

9. Aleksander Obrenović je vladal od 1899 do 1903 in bil umorjen 10. junija t. l.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 13. junija. Ob 5. uri pop. došla je vest, da papež umira, a potrjena ta vest še ni.

Lesce 13. junija. Pri današnji občinski volitvi zmagala je glasno napredno-narodna stranka. Živili napredni Lesčani.

Dunaj 13. junija. Ko se je cesar danes iz Schönbruna pripeljal v cesarski dvorec, ga je pričakovalo mnogobrojno občinstvo in ga burno pozdravljalo.

Zagreb 13. junija. Zapovednik hrvatskih domobrancev fml. Čanić pojde v pokoj. Na njegovo mesto pride sedanji brigadir v Brnu, generalmajor Grbac, ki bo imenovan feldmaršallajtnantom.

Dunaj 13. junija. Ogrski ministrski predsednik Szell pride danes zvečer sem. Uzroki njegovemu prihodu so trije: 1.) Dogodki v Srbiji; 2.) sladkorna konvencija; 3.) parlamentarni položaj na Ogrskem.

Dunaj 13. junija. V Belemgradu je nad sto korespondentov različnih časnikov, ki preplavljajo svet z vsakovrstnimi izmišljotinami, katere zlasti nemški listi radi prijavljajo.

Dunaj 13. junija. Danes se je tu razširila vest, da je Belgrad na petih koncih užgan. Nekateri listi so že tiskali posebne izdaje, a predno so te izšle, se je izkazalo, da je vest ravno tako izmišljena, kakor je bila izmišljena vest, da je posadka v Nišu na potu v Belgrad.

Dunaj 13. junija. Kraljica Natalija je prosila avstrijsko ministrstvo zunanjih del, naj po poslaniku Dumbi izposluje pri srbski vladi dovoljenje, prepeljati truplo kralja Aleksandra v Biarritz, kjer hoče kraljica Natalija sezidati poseben mavzolej.

Belgrad 13. junija. Med kraljevimi papirji so našli načrt proklamacije, s katero se Nikodem Lunjevica proglašja prestolonaslednikom.

Belgrad 13. junija. O umoru kralja in kraljice se uradno razglasa: Voditelji so bili polkovnik Mašin, general Atanacković in minister Genčić. Zarotniki so prišli ob pol 2. uri ponoči pred konak. Tu se je vnel boj s stražo in je bilo šest mož ubitih in 20 ranjenih. Potem so zarotniki hoteli iti v stari konak. Podpolkovnik Naumović je vrata razstrelil z dinamitom in pri tem ponesrečil. Zarotniki so iskali kralja in kraljico celo uro po palači; končno so ju dobili v neki shrambi. Podpolkovnik Mišić je kralja pozval, naj se odpove in naj kraljico iztira iz Srbije. Kralj se je branil, na kar so zarotniki njega in kraljico ustrelili in vrgli trupla v park, kjer jih je zjutraj našel ruski poslanik. Ubitih in ranjenih je bilo 54 oseb.

Belgrad 13. junija. V obče se sodi, da kralj sploh ni verjel, da je revolucija naperjena proti njemu, nego mislil, da gre vse proti Dragi.

Belgrad 13. junija. Ministrski predsednik Avakumović je izjavil, da je srbska vlada od vseh velesil, izvzemši Nemčijo, dobila obvestilo, da se ne vtikajo v notranje zadeve Srbije, dokler se ohrani mir.

Belgrad 13. junija. Kraljica Draga je zapustila pet milijonov dinarjev premoženja. Toliko si je „prihranila“ v tem kratkem času, kar je bila kraljica. Od kralja je dobivala vsak mesec 60.000 dinarjev, med tem ko oficirji po več mesecev niso dobili plače. Kraljica Draga je imela tudi vrhovno nadzorstvo nad vladni dispozijski fond in je iz tega fonda veliko pobrala. Denar je nalagala v francoskih bankah.

Belgrad 13. junija. V kraljevski blagajni, ki jo je opravljal

general Petrović, so našli le 50.000 dinarjev.

Belgrad 13. junija. Podpolkovnik Naumović, ki je pri atentatu vsled eksplozije dinamitne patrone ponesrečil, je bil včeraj popoldne z vojaškimi častmi pokopan.

Belgrad 13. junija. Čuje se, da je kralj že v nedeljo dobil pismo, da se ga hoče odstaviti, a on se je neki le smejal. V pismu je bilo rečeno, da bo atentat še isti dan. Ko se ni ničesar zgodilo, se je Draga silno norca delala iz oficirjev in je rekla, da so sami strah petci, ki le govore, pa se ničesar ne upajo storiti.

Belgrad 13. junija. Posebni lepaki naznanjajo, da je v smislu zakona v Belemgradu in v okolici 20 km okrog mesta prepovedan vsak shod, dokler zboruje skupščina.

Belgrad 13. junija. Minister Teodorović, ki je bil v četrtek ponoči ranjen, je umrl.

Paris 13. junija. Minister zunanjih del, Delcasse, je izjavil, da obišče Loubet papeža, a ne kot prezident republike, nego le kot privatna oseba.

Bratje Sokoli!
Vabimo Vas, da se vsi, ki poletite jutri v Postojino, vdeležite danes zvečer ob 1/2 9. uri redovnih vaj v telovadnici. — Jutri se zbiramo na kolodvoru ob 7. uri in se odpeljemo ob 7. uri 25 min. — Vlak dospe v Ljubljano zvečer ob 11. Na zdar! Odbor.

Borzna poročila. Ljubljanska

„Kreditna banka“ v Ljubljani. Uradni kurzi dunaj. borze 13. junija 1903.

Naložbeni papirji.	Denar	Blago
1/2% majeva renta	100 20	100 40
1/2% srebrna renta	100 05	100 25
4% avstr. krona renta	100 60	100 80
4% „ zлата	120 70	120 90
4% ogrska krona	99 35	99 55
4% „ zлата	120 60	120 80
4% posojilo dežele Kranjske	99 75	—
4% posojilo mesta Spiljeta	100 —	—
4% „ Zadra	100 —	—
4% „ bos. herc. žel. pos. 1902	101 —	101 90
4% češka dež. banka k. o.	99 60	99 75
4% „ ž. o.	99 60	100 10
4% „ zlast. pis. gal. d. hip. b.	100 —	101 —
4% „ pešt. kom. k. o. z	100 —	101 —
4% „ 10% pr.	106 65	107 65
4% „ zlast. pis. Innerst. hr.	101 —	102 —
4% „ „ ogr. centr.	100 50	101 —
4% „ deželne hranilnice	100 —	100 70
4% „ zlast. pis. ogr. hip. b.	100 —	101 —
4% „ obl. ogr. lokalne železnice d. l.	100 —	101 —
4% „ „ češke ind. banke	100 —	101 —
4% „ prior. Trst-Poreč lok. žel.	88 50	88 50
4% „ dolenskih železnice	99 50	99 75
3% „ juž. žel. kup. 1/2 1/2	307 90	309 90
4% „ av. pos. za žel. p. o.	101 —	102 —

Srečke.			
ročke od leta 1854 . . .		170 —	176 —
" " 1860 1/2 . . .		183 —	185 —
" " 1864 . . .		245 —	250 —
" " tizske . . .		155 75	156 75
" " zemlj. kred. i. emisije . . .		276 —	280 —
II. . .		270 —	273 —
" " ogrške hip. banke . . .		275 —	278 —
" " srbske & fra. 100 — . . .		85 —	89 —
" " turske . . .		120 75	121 75
asilika	srečke	18 85	19 85
reditne	"	437 —	441 —
omoške	"	84 25	85 25
rakovske	"	75 —	79 —
jubljanske	"	69 —	73 —
avstr. rud. križa	"	54 50	55 50
gr.	"	26 50	27 50
udolfove	"	68 —	71 50
alcburške	"	76 —	80 —
unajske kom.	"	448 —	453 —

Delnice.	77 75	78 75
južne železnice	675 —	676 —
državne železnice	1623 —	1633 —
avstro-ogrške bančne del.	659 50	661 50
avstr. kreditne banke	725 50	726 50
ogrške	251 50	252 50
živnostenske	651 —	655 —
premogokop v Mostu (Brüx)	375 —	376 —
alpinske montan	1623 —	1633 —
praške želez. ind. dr.	461 —	462 —
Rima-Murányi	375 —	385 —
trboveljske prem. družbe	350 —	352 —
avstr. orožne tovr. družbe	142 —	150 —
češke sladkorne družbe		

Valute.	11 31	11 35
100 kr. cekin	19 06	19 09
100 franki	23 46	23 50
100 marke	23 94	24 —
100 sovereigns	117 27	117 47
100 marke	95 20	95 45
100 laški bankovci	253 —	253 25
100 rubliji		

Žitne cene v Budimpešti. dne 13. junija 1903.

Termine.	za 50 kg	K
Pšenica za oktober	50	7 58
„ „ oktober	50	6 43
Koruzza „ julij	50	6 31
„ „ maj 1904	50	5 27
Oves „ oktober	50	5 45

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, kot nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z zmanjšujočimi se vplačili.

Vsak član ima po preteku petih let pravico do dividende.

Poslano
Pooblaščen sem javiti, da agent Ivan Bihelj v Buksu v Švici, ni zastopnik „Francoske prekmorske družbe“, „Comp. generale Transatlantique“ „Havre-Newyork“ in ne pošilja potnike z brzoparniki te družbe, nego s progo „Amerikan linija“, katera pa ni v nikaki zvezi in nima v Avstriji nikake koncesije. Veljavne vozne liste in brezplačna pojasnila za „Francosko prekmorsko družbo“ „Havre-Newyork“ izdaja edina na Kranjskem: (1556—2)

konces. potovalna pisarna
Ed. Šmarda
Ljubljana, Dunajska cesta št. 6.

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

Izjava.*)

Ker so že od tu bivajočih štirih koncesijoniranih agentur za potovanje v Severno Ameriko izjavile dve, da niso v nikaki zvezi s pojasnilom v „Slovenec“ št. 116, od 23. maja t. l., v kojem se označuje nekako skubejen potovalec v Ameriko, in sicer v smislu, da so pri omenjeni agenturi potniki plačevali za eno in isto vožnjo različno po 119 gld. in 138 gld., primorana je tudi agentura Hamburg-Amerika-Linie kot tretja izjaviti, da tudi ona ni v nikaki zvezi z omenjenim pojasnilom v „Slovenec“ ter plača dotičniku, kdor ji tako postopanje, oziroma neko- rektnost dokaže, 2000 kron.

Agentura: Hamburg-Amerika-Linie
v Ljubljani 1573—2
Dunajska cesta št. 31.

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

Darila.

Upravištvu našega lista so poslali: Za družbo sv. Cirila in Metoda: Gospa Albina Višnikarjeva v Ribnici 10 kron kot 1/4 čistega dohodka deklaratorne predstave hrvatske tragedije gospe Matilde Teodorović dne 10. junija t. l. — Gospica Mimi Tollazzi v Logatcu 1 K zgubljene stave z gosp. K. Bezgom — Gospa Franciška Goršič posestnica v Ljubljani 6 kron mesto venca na krsto gosp. Dragotina Žagarja. — Skupaj 17 kron. — Živel!

Za Prešernov spomenik. Gosp. Josip Lamberger v Kamenici pri Dobskem 30 vinarjev. — Živel!

Zahvala.
Banka „Slavija“ v Pragi je po svojem zastopstvu v Ljubljani nakazala ljubljanskemu prostovolnemu gasilnemu društvu za uspešno delovanje pri požaru v Pollakovici tovarni, na sv. Petra cesti št. 60 200 K nagrade. V imenu društva se banki „Slaviji“ za priznanje in veliko naklonjenost najtopleje zahvaljuje (1586) načelnik: **Ludovik Stricelj.**

Razširjeno domače zdravilo. Vedno večja povpraševanja po „Moll-ovem francoskem žganju in soli“ dokazujejo uspešni vpliv tega zdravila, zlasti koristnega kot bolesti utešujoče, dobro znano antirevmatično mazilo. V steklenicah po K 190. Po poštmem povzetju razpošilja to mazilo lekar- nar A. MOLL, c. in kr. dvorni založnik na DUNAJI, Tuchlauben 9. V zalozah po deželi je izrecno zahtevati MOLL-ov preparat, za- znanevan z varnostno znamko in podpi- som. 4 (10—8)

Na prebavljajne organe se mora paziti. kajti ni nobenega drugega organa v človeškem telesu, ki bi vsled najmanjšega motenja, tako obširno uplival na druge organe in istim pripravljaj najhujše posledice. Pazi se na prebavljajne organe ako si prizadevamo njihovo delo olajšati s tem da vzbujaemo delavnost prebavljajne in podpiramo čislne funkcije prebavljajnih organov z mlo odvajajočim sredstvom. Tako sredstvo imamo in sicer že 40 let najbolj znano dr. R. o. s. balzam za želodec iz le- karne B. Fragner, c. kr. dvorni založnik v Pragi. Dobiva se pa tudi po tukajšnjih lekarnah. b

— Zahteevajte —

bogato ilustr. cenik pariškega blaga iz gumija, ki obsega čudovite novosti gratis in franko.

Zavod za izdelovanje blaga iz gumija
14 **H. Schwarzmantel** (734)
Dunaj I., Rothenthurmstrasse 16.

„Le Délice“
cigaretni papir, cigaretne stročnice.
Dobiva se povsod. (705-14)
Glavna zaloga: Dunaj, I., Predigergasse 5.

Po ceni in izredno dober je
**Haarmann & Reimer-jev va-
nilin sladkor**

ki izpodriva dandanes vedno bolj prej rabljeni vanilin, ki ni samo prav drag, temuč tudi po svojem učinku dražljiv in zato škodljiv. Čisti vanilin, združen s sladkorjem, pa daje **izboren okus vanilje, pre-
kaša pa je v flasti vonjave, izdat-
nosti in cenosti.** Za peko in močnate jedi naj rabi vsaka gospodinja le Haarmann & Reimer-jev **vanilin sladkor** v malih izvernih zavitkih po 24 vin., kar je enako 2 kosoma vanilje. Izvratno in zares pripo- ročljivo blago se dobiva po vseh boljših špecerjskih in delikatesnih trgovinah v Ljubljani in Kranju. (933—11)

Proti zobobolu in gnilobi zob
Izborbo deluje dobro znana
antiseptična

**Melusine ustna
in zobna voda**

katera utrdi dlesno in odstranjuje
neprijetno sapo iz ust.

1 steklenica z navodom 1 K.
Razpošilja se vsak dan z obratno pošto ne
manj kot 2 steklenici.

— Edina zaloga. —

**Zaloga vseh preizkušenih zdravil,
mil, medicinskih
vin, specijalit, najfinjših par-
fumov, kirurških obvez, sve-
žih mineralnih vod i. t. d.**

Dež. lekarna Milana Leusteka
v Ljubljani, Resljeva cesta št. 1
poleg novozgrajenega Fran Jožefovega
jubil. mosta. (205—21)

Meteorologično poročilo

Maj	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
12.	9. zv.	731 7	15 1	sl. jug	oblačn.
13.	7. zj.	731 4	15 8	sl. jug	sk. obl.
„	2. pop.	730 7	17 0	sr. jug	oblačn.

Srednja včerašnja temperatura 16°
normale: 17°4. Mokrina v 24 urah: 0 0 mm

Naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naša preljubljena sestra oziroma teta, katera je služila 28 let pri gospej Malič kot kuharica.

Terezija Jaklič
včeraj ob 12 uri popoldne, previdena s sv. zakramenti za umirajoče, v 60. letu po dolgotrajni in mučni bolezni v Gospodu zaspala. Popreb drage pokojne vršil se bode v nedeljo, dne 14. t. m., ob 1/4. uri popoldne iz hiše žalosti, Zalokarjeve ulice št. 14, na pokopališče k sv. Krištofu.

Sv. maše zadušnice brale se bodo v cerkvi sv. Petra. Blago ranjco priporočamo v molitev in blag spomin.

Ljubljana, 13. junija 1903.
(1584) Brata
Ivan in Franc Jaklič.
(Brez posebnega obvestila.)

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom in prijateljem prežalostno vest o smrti našega iskreno ljubljene, nepozabnega, dobrega soproga, očeta, deda in brata, gospoda

Frana Ksav. Souvan-a
veletržca in posestnika

ki je v petek, dne 12. junija ob 11. uri ponoči po dolgi, mučni bolezni, previden s svetotajstvi za umirajoče v 67. letu svoje dobe mirno v Gospodu zaspal.

Truplo dragega pokojnika se bode v ponedeljek, dne 15. junija ob 5. uri popoldne v hiši žalosti, v Selenburgovih ulicah št. 1 blagoslovilo in nato preneslo na pokopališče pri sv. Krištofu k večnemu počitku.

Sv. maše zadušnice brale se bodo v raznih cerkvah. Dragega pokojnika priporočamo v blag spomin. (1587)

V Ljubljani, dne 13. junija 1903.

Uršula Souvan
soproga.

Fran Ks. Souvan ml. **Marijanca Kump roj. Souvan**
Dr. Hubert Souvan **Gita Souvan**
sinova. **Vera Souvan**

Ferdinand Souvan hčere.
Matija Kump brat. **Leonie Souvan**
c. in kr. stotnik v pok. sinaha.
zet.

Stana, Marian, Vera, Božena in Bogdan Kump
vnuki.

Gremij trgovcev v Ljubljani vljudno naznanja žalostno vest, da je njegov večletni podpredsednik, gospod

Fran Ks. Souvan
veletrgovec in posestnik

včeraj ob 11. uri ponoči preminul.

Spreved ranjkega vršil se bode v ponedeljek, dne 15. junija t. l. ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti v Selenburgovih ulicah št. 1 na tukajšnje pokopališče k sv. Krištofu.

V Ljubljani, dne 13. junija 1903. (1585)

Zaneveste in poroke

svileno blago v nedosežni izbiri. Velemoderni žanri v beli, črni in barvani barvi po najnižjih engros-cenah na metre ali kolikor je treba za obleko na zasebnike poštne in carine prosto. Prekrasni foulardi od K 120 naprej. Vzorci franko. Poština za pisma 25 vin.

Tovarniška zveza za svileno blago
Adolf Grieder & Comp., Zürich N. 10.
kraljevski dvorni zalagatelji. (Švica.) 4 (14—5)

„SLAVIJA“
vzajemna zavarovalna banka v Pragi.
Rezervni fond: 25.000.000 K. Izplačane odškodnine in kapitalije: 75.000.000 K.
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države
z vseskozi slovansko-narodno upravo. (26—63)

Vsa poljanja daje:
**Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastnej bančnej hiši
v Gospodskih ulicah šte. 12.**

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder postuje

Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in občnkoristne namene.

Zahvala.

Za vsestranske dokaze prišernega sočutja ob času bolezni, smrti in pogrebu našega nepozabnega soproga, oziroma očeta, brata, tasta in svaka, gospoda

Nikolaj Dejak-a
poslovodje v prisilni delavnici

zlasti za tako častno, mnogoštevilno in tolažilno spremstvo pri pogrebu premilega nam pokonika izrekamo vsem svojo najiskrenejšo zahvalo (1583)
Posebej se pa še zahvaljujemo gosp. ravnatelju prisilne delavnice, gg. odbornikom in uradnikom delnega odbora ter gg. paznikom prisilne delavnice za udeležitev pogreba, gg. pevcem Samasatove tovarne za ganljive žalostinke, gg. Kordiku in Žužeku ter gospej Černe za darovane krasne vence in sploh vsem, ki so ob tem britkem času z nami čustvovali in skazali ranjkemu zadnjo čast.
Iskrena zahvala!

V Ljubljani, 10. junija 1903.

Žalujoči ostali.

MATTONI-JEVA GIESSHÜBLER

naravna
alkalična kiselica

najboljša zdravilna in osvežujoča pijača, ki se je vedno dobro obnesla pri želodčnih in črevesnih boleznih, pri boleznih ledic in mehurja, in jo priporočajo najodličnejši zdravniki kot bistveno podpiralno sredstvo pri Karlovovarških in drugih kopalnih zdraviljenjih, kakor tudi po rabi teh toplic in za nadaljno zdravljenje. (79-3)

V Ljubljani se dobiva pri Mihaelu Kastnerju in Petru Lassnik-u in v vseh lekarnah, večjih specerijah, vinskih in delikatesnih trgovinah.

Poziv!

(1575)

Deček 10 let star z imenom **Pavli Muhič** manjka od 25. marca t. l.; zadnji čas, t. j. začetkom aprila, bival je pri posestniku Memser-ju v Mačkovecu pri Dvoru na Dolenjskem. Kdor ve kaj o njegovem bivanju, se prosí, da to naznani materi **Franciški Muhič** v Šalki vasi št. 23, pošta Kočevje, da zamore ista po dečka poslati.

Jšče se izurjen

žagar

na žago za slikarske ploščice, samostojen in z dobro plačo od kosa.

Ponudbe na: **Pavel Potiorek**, pošta Trbovlje. (1576-1)

200 do 400 kron na mesec

lahko zaslužijo osebe vsacega stanu v vseh krajih gotovo in pošteno brez kapitala in rizike s prodajo zakonito dovoljenih državnih papirjev in srečk. — Ponudbe na: **Postfach 180, Hauptpost, Budapest.** (1564-1)

Čudno po ceni in reelno!

Prstani, verižice, ure.

Zahtevajte cenike zastonj in poštne prosto. (1178-7)

Leopold Mayer, c. kr. sod. zaprišežen cenitelj. Dunaj, XIV., Mariahilferstrasse 187 22.

Aleksandrov pesmi in romance

Elegantno opremljena knjiga s portretom in avtografom pesnika in uvodom iz peresa dr. Juana Prijatelja.

Cena:
Ukusno broš. 4 3/50, po pošti 4 3/70, v izvorni platneni vezbi 4 5/—, po pošti 4 5/20.

Založil: (132)

Lav. Schwentner
v Ljubljani.

Singer šivalni stroji

za domačo uporabo in vsako stroko fabrikacije.
Brezplačni pouk v vseh tehnikah modernega vezenja.
Singer Co. šivalni stroji del. dr.
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 6. (1380-3)

**Pariz 1900:
GRAND PRIX.**

Gradec, Sporgasse 36, Radetzkygasse 10. — Celovec, Burggasse 19. — Celje, Kolodvorske ulice 8. — Maribor, Gosposke ulice 24. — Leoben, Sauraugasse 79. — Hartberg, Rathaus. — Wolfsberg, Klostersgasse 30.

Kdor hoče poštne prosto po povzetju sprejeti:

5 kg. Santos kave zelo fine za gl. 7.—
5 " Perl " " " 7.—
5 " Liberia " " " 7.80
5 " Portorico " " " 8.50
5 " Mocca " " " 9.—

garantirano čisto blago prve vrste, naj se obrne na zalogo kolonijalnega blaga

Giacomo Mecchia 1566-1
Trst, Via Stadion šte. 22.

Lep pes

čuvaj, črn, velik, star 8 mesecev, se proda pri (1516-3)

Mariji Zakotnik

gostilničarici
v Spodnji Šiški šte. 32.

Za 1. avgust se odda

v novozgrajeni hiši v Sodnijskih ulicah

še nekaj stanovanj

s tremi in štirimi sobami, porabno eventualno za pisarne in trgovine.

Izve se pri kamnoseku Vodniku v Ljubljani. (1080-10)

Trije doprsni kipi

naravne velikosti

Prešeren, Bleiweis,

Valvasor

prodajo se po primerni ceni.

Na to ugodno priliko se opozarjajo posebno slav. društva.

Kje? se izve **Cojzova cesta šte. 9.** (1579-1)

Mednarodna panorama.

Ljubljana, Pogačarjev trg.

Fotoplastična umet. razstava I. vrste.

Danes, v soboto, dne 13. junija t. l.

zadnjič razstavljeno:

Čudovito lepa serija visokih tur v okrožju

Vel. Zvonarja in Venedigerja.

Od nedelje, dne 14. junija do vstevši dne 20. junija:

Potovanje kraljevske angl. geografične družbe po Ottavi

(Kanada).

Kdor želi sebi in svojim otrokom pripraviti velik užitek, naj zahaja redno v mednarodno panoramo, ki ima posebno izobraževalen pomen.

Otvorjeno vsak dan od 9. do 12. dopoldne in od 2. popoldne do 9. zvečer. (1578)

Cena vžigalic: (1571-1)

1 orig. zaboj s 500 zavitki (normal)
K 48.— franko Ljubljana, 2% popusta

2 orig. zaboj s 500 zav. (Flaming)
K 52.— franko Ljubljana, 2% popusta

Iv. Perdan, Ljubljana.

Epilepsija.

Kdor trpi na padavi bolezni, krču ali drugih nervoznih boleznih, naj zahteva brošuro o tem. Dobiva se brezplačno in poštne prosto v **Schwaben-Apotheke, Frankfurt a./M.** (2135-41)

Ključavničarskega učenca

sprejme (1527-3)

Ivan Pust

Ljubljana, Poljanska cesta št. 26.

Originalna steklenica

Ovečevskega primorca.

Kamnomlom plošč

za kritje streh oddal se bode v najem.

Pogoji izvedo se pri lastniku **Štefanu Rezman-u** na Jezeriskim (Seeland). (1554-3)

Želim službo

korespondenta

stenografa ali pisarja. Končal sem nižjo gimnazijo in sem več slovenskega, hrvaškega, nemškega in angleškega jezika. (1581-1)
Ponudbe na uprav. „Slov. Nar.“

Komptoirist in korespondent

išče službe v večji trgovini ali tovarni. Posluje v nemškem, laškem in hrvaškem jeziku. Vstopiti more takoj. Prijazne ponudbe sprejme upravništvo „Slov. Naroda“ pod naslovom „korespondent“. (1501-6)

Zabavna veselica

vrši se

vsako nedeljo v Vodmatu, pri Majarončku.

Dobijo se vsakovrstna vina, kupljena naravnost od vinorejcev, po jako nizkih cenah. Tudi se dobijo gorka in mrzla jedila in izvstna domača šunka. Toči se puntigamsko pivo.

K obisku vljudno vabi

Jernej Jelenič

Vodmat, Stara pot šte. 1. (1-80)

Je nepogrešljiv za vsako gospodinjstvo, (745-9)

popolnoma nenavaren. Brez stenja! Se dá regulirati! Štedljiva poraba! Trdno zlit kovinski deli. Izvedba za en plamen in za dva plamena, in sicer brončan, niklast ali emajliran. Ceriki o kuhalniku in likalniku brezplačno in franko.

Pristen samo pri

Johannes Heuer
Dunaj, IV., Mühlgasse 3.

Vodno zdravilišče

Kopalnice Kamnik na Kranjskem. Najlepša gorska lega, nilo podnebje zavarovano proti vetru. Popolno vodno zdravljenje, solne kopeli, suhovača zračna zdravljenje, kopeli z ogljenčevim kislino, masaže, gimnastika in elektr. zdravljenje. Zmerne cene. Začetek sezone 15. maja. Navodila daje ravnateljstvo zdravilišča. (1515-3) Zdravniški vodja: **U. m. dr. Rudolf Raabe.**

Poskušalo se bode s strojem kositi

v ponedeljek, dne 15. junija t. l., popoldan ob 2. uri na senožeti gospoda Turka star. na lžanski cesti za Botaničnim vrtom.

Reflektante in vse, kateri se za to zanimajo, vljudno povabimo, da si pridejo to pogledati.

Karol Kavšeka nasl. Schneider & Verovšek
Ljubljana, Dunajska cesta št. 16. (1582)

AVGUST REPIČ

sodar

Ljubljana, Kolezijske ulice 16 (v Trnovem)
izdeluje, prodaja in popravlja vsakovrstne

Kupuje in prodaja staro vinsko posodo.

Suknenih ostankov veliko v zalogi.

Za pomladno in poletno sezono

se priporoča trgovina s suknenim, s platnenim in z manufakturnim blagom

HUGO IHL

XXX v Ljubljani XXX

v Špitalskih ulicah št. 4.

Vzorci na zahtevanje poštne prosto.

Spreddaj ravna oblika, ne tišči na želodec.

priporoča v največji izbi

Flojzij Persché

v Ljubljani

Pred škofijo št. 21.

Tovarna in prodaja oljnatih barv, firneža in lakov.
Električni obrat.

Brata Eberl

Prodajalna in komptoar: Miklošičeva cesta št. 6.

Delavnica: Igriške ulice št. 8.

Plesarska mojstra c. kr. drž. in c. kr. priv. juž. želez.

Slikarja napisov.

Stavbinska in pohištvena pleskarja.

Velika izbirtka dr. Schoenfeld-ovih barv v tubah za akad. slikarje.

Zaloga čopičev za pleskarje, slikarje in zidarje, štedilnega mazila za hrastove pade, karbolineja itd.

Posebno priporoča v slav. občinstvu najnovjše, najboljše in nepreconljivo sredstvo za likanje sobnih tal pod imenom „Rapidol“.

Priporoča se tudi sl. občinstvu za vse v najino stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot priznano reelno in fino po najnižjih cenah.

Frid. Hoffmann

urur

v Ljubljani, Dunajska cesta

priporoča svojo največjo zalogo

vseh vrst žepnih ur

zlatih, srebrnih, iz tule, jekla in nikla

kakor tudi stenskih ur, budik in salonskih ur,

vse samo dobre do najfinjše kvalitete po nizkih cenah.

Novosti

v žepnih in stenskih urah so vedno v zalogi.

Popravila se izvršujejo najtočneje.

Mašinist (1557-2)
izprašan, ob enem ključavničar, se sprejme 1. julija pri družbi „Keramit“ v Račju, Štajersko.

Hiša
z gospodarskim poslojem in 6 orolov njiv in travnikov ter 10 orolov gozda, s srenjskimi pravicami, se prodaja iz proste roke. Tudi se prodaja samo hiša in gospodarsko posloj. Več pove lastnik **Andrej Šmid**, Selo pri Bledu. (1534-3)

+ Suhi +
slabotni dobri čudno lepe, polne telesne oblike po kratki rabi moje hranilne moke „Käthe“ (postavno zajamčeno). Dame dobijo bujne prsi. Zanesljiv učinek, ni sleparija, strogo rečno, mnogo zahvalnih pisem. Cena kartona gl. 125 po poštni nakaznici ali proti poštenu povzetju, z navodilom o uporabi. (790-13)
Kosm.-hlajen. zavod mdm. Katarina Menzel, Dunaj, XVIII., Schullgasse 3.

Najboljše spanje
z blaženim čutom v želodcu podeli zvečer požirek Klauer-jevega „Triglava“. Edino pristen pri (11-132)
Edmund Kavčič-u
v Ljubljani, Prešernove ulice v steklenicah po K 4—, 2-20 in 1-20.

Varujte noge
noga, če se nosijo navadni notranji podplati
noga, če se nosijo asbestovi podplati
pred kurjimi očesi, turi, mokroto in mrazom. Vse te nepravilne, posebno nadležne pot in spečene izginijo, če se nosijo dr. Höges-ovl patentirani asbestovi podplati. Par stane 80 h, K 120 in K 240. Pošilja se po povzetju. Prospekti in priznala pisma od vojaških oblasti in najvišjih krogov brezplačno. Bogata izbira vseh asbestovih izdelkov. Centr.: **Dunaj I., Dominikanerbastei 19.** (1563-1)

L. LUSER-jev obliž za turiste.
Priznana najboljša sredstva proti kur- (746) jim očesom, žuljem itd. 14
Glavna zaloga:
L. SCHWENK-ova lekarna Dunaj-Meidling.
Zahte- obliž za turiste
vaj po K 120.
Dobiva se v vseh lekarnah. V Ljubljani: M. Mardetschlager, J. Mayr, G. Piccolli. V Kranju: K. Savnik.

Sveže nastavljen „Granat Porter“
iz
* vrhniške pivovarne *
vsako nedeljo in praznik
v gostilnah:
Peter Krisch
pri „Zvezdi“
Jos. Lorber
hotel „Pri juž. kolodvoru“.
V steklenicah:
Josip Murnik in Ivan Buzzolini.
Zalogo ima:
Franc Köllerl
Slomškove ulice šte. 27.
Telefon št. 13. (1560-3)

Triumph-štedilna ognjišča
za gospodinjstva, ekonomije i. t. d. v vsakršni izpeljavi. Že 30 let so najbolj priznana. Priznana tudi kot najboljše in najtrpežnejše izdelke. Največja prihranitev goriva. Specijaliteta: Štedilna ognjišča za hotele, gostilne, restavracije, kaverne i. dr. Ceniki in proračuni na razpolago. Glavni katalog franco proti doplačilu znamki. (852-23)
Tovarna za štedilna ognjišča „Triumph“
S. Goldschmidt & sin
Weis 18, Gorenje Avstrijsko.

ŽIVILA
MAGGI
NAJBOLJŠA SVOJE VRSTE.

Izdelovatelj vozov
FRAN WISJAN
Ljubljana, Rimska cesta št. 11
priporoča svojo bogato zalogo novih in že rabljenih (1459-3)

VOZOV.
Ljudevit Borovnik
puškar v Borovljah (Ferlach) na Koroskem
se priporoča iz izdelovanje vsakovrstnih pušk za lovce in strelce po najnovejših sistemih pod popolnim jamstvom. Tudi predeluje stare samokresnice, vsprejema vsakovrstna popravila, ter jih točno in dobro izvršuje. Vse puške so na c. kr. preskušene in od mene preskušene. — Ilustrovani ceniki zastoj. (24)

Večjo množino smerekovega in hrastovega lesa
v blodih, deskah in zemeljskih ima na prodajo (1437-9)
Jakob Belec
v Zgor. Otoku na Gorenjskem.

Dvocevno kukalo
za potovanje, lov in gledališče, z vefilnimi dobrimi objekti in velikimi okularji Model „Zeus“ nudi čist in velik razgledni obzor, 144 mm veliko, ima usnjati tok z jermenom in kompas, iz neke likvidacijske mase in ga ponujam komad po 12 kron.

Automat za cigarete.
Tobačnica s samostojnim strojem za cigarete na pokrovu; priznana praktični aparat. S tem, da se pokrov zapre, se napravi cigareta, ki se takoj pokaže vrh zaprte tobačnice. 500 cigaret v eni uri. Cena 4 krona. Dobiva se proti poštenu povzetju pri:
M. Rundbakin, Dunaj IX., Berggasse št. 3. 2(1244-3)

Tovarna pečij
in raznih prstenih izdelkov
Alojzij Večaj
v Ljubljani, Trnovo, Opekarska cesta, Veliki Stradon 9
priporoča vsem zidar- skim mojstrom in stavbenikom svojo veliko zalogo najmodernejših pre- šanih ter barvanih prstenih pečij in najtrpežnejših štedilnih ognjišč lastnega izdelka, in sicer rujavih, zelenih, modrih, sivih, belih, rumenih itd., po naj- nižjih cenah.
Ceniki brezplačno in pošt- nino prosto. (16-24)

Največje važnosti za vsako rodbino.
Maggi za zabelo
daje juham, bouillonom, pri- makam, sočivjem itd. prese- netljiv, krepak in dober okus. **Malo kapljic zadostno.** Stekleničice od 50 h naprej.
Konsommé-tobolci za krepko juho.
1 tobolec za 1 porčijo 12 h.
1 tobolec za 2 porčiji 20 h.
Polije se samo z vrelo vodo in brez vsake primesi je gotovo.
JUHE v tabletah.
Tableta za 2 porčiji 15 h.
Maggi-jeve juhe v table- tah omogočijo hitro samo z vodo izgotoviti krepke in lahke prebavljive juhe. 19 različnih vrst.
Poskušnja prepriča bolje, nego vsaka reklama.
Dobiva se v vseh kolonijalnih, delikatesnih in drogerijskih trgovinah. (1570)

Jernej Bahovec
trgovina s papirjem, pisal- nim in risalnim orodjem v Ljubljani
Sv. Petra cesta šte. 2
Filijalka:
Resljeva cesta šte. 7
priporoča:
Najboljše urejeno zalogo raz- ličnega papirja, trgov- skih in poslovnih knjig, šolskih zvezkov, biljež- nic, črtila itd.
Katekizme in šolske knji- ge za ljudske šole.
Molitevnik v raznih vezeh.
Tiskovine za gospode odv- etnike in c. kr. notarje.
Fotografske aparate ter k temu potrebne predmete.
Kipe slovenskih literatov.
Razno galanter. blago itd.
Nizke cene, točna in solidna postrežba.

Lepoto
polti napravi cvetlično milo za umivanje obraza
„Aida“
à 60 vin.
Dobiva se samo:
v lekarni „pri orlu“
mag. pharm. Mardetschlager nasled. Svobode v Ljubljani.
Istotam se dobivajo tudi ceniki (knjižice) s kratkim navodilom o negovanju zob, las in polti, z malim koledarjem zastoj in po pošti.

Največje in najboljše
ključke
vse vrste za gospode in dame izdelane pri avstrijskih mestih Italijanih in angleških tovar- narih v največji klet in po najnižji ceni
G. J. HAMANN
Mestni trg št. 8.
Zaloga ključkov dvorini klob. tovarn c. kr. privilegovanih W. Pless, Dunaj, in J. Pichler, Gradec.
Klobuki se po lastni želji dajejo in po lastni muševski obliki izdelujejo in se vsprejemajo stari klobuki v popravilo.

Jv. Seunig
trgovec z usnjem na drobno in debelo 25
v Ljubljani, Stari trg št. 7
priporoča
olje zoper prah
dosedaj najboljšo, prosto ben- cina, smole, petroleja ter kislin brez konkurence, brez vsacega duha po najnižjih cenah:
1 kg. 50 h, 50 kg. à 70 h, pri nakupu večje množine se ceneje.
Novo! Patentirano Novo!
nepremočljivo mazilo
za počrnenje rujavih čevljev, usnja itd.

Blagajničarica
z večletno prakso, izveščana v račun- stvu in zmožna obeh deželnih jezikov, želi takoj nastopiti službo pri kaki manufakturni ali spekerijski tvrdki.
Ponudbe pod „Blagajničarka 1234“ poste restante, Ljubljana. (1595-2)
Ena večja in dve manjši hiši
v Spodnji Šiški št. 82
nasproti občinski pisarni z 2 veli- kima kletima in lepim sadnim vrtom, ter pripravi za kako obrt. pro- dajo se iz proste roke pod jako ugodnimi pogoji. Posedstvo nese 900 gl. čistega dohodka na leto. Popraša naj se pri g. **Antonu Mozetič-u** na Rakeku št. 69.

Berge-jevo medicinsko kotranovo milo
ki je izkušeno na kliničnih in na mnogih praktičnih zdrav- nikov, ne le v Avstro-Ogerski, nego tudi v Nemčiji, Ru- siji, balkanskih državah, Švici itd. proti poltnim bole- znim, zlasti proti
vsake vrste izpuščajem
uporablja z najboljšim uspehom. Učinek Berge-jevega ko- tranova milo kot higijeničnega sredstva za odstranje- nje luskinic na glavi in v bradi, za čiščenje in desinfekcijo polti je splošno priznan. Berge-jevo kotranovo milo ima v sebi 40 odstotkov čenega kotrana in se razli- kuje bistveno od vseh drugih mil, ki se nalajajo v trgovini.
Pri neozdravljivih poltnih boleznih se na mesto ko- tranova milo z uspehom uporablja
Berge-jevo med. kotranovo žvepleno milo.
Kot blažje kotranovo milo za odpravljanje nesnage s polti,
proti spuščajem na polti in glavi pri otrocih, kakor tudi kot nenadkriljeno kosmetično milo za umivanje in kopanje za vsakdanjo rabo služi
Berge-jevo glicerino-kotranovo milo,
v katerem je 35 odst. glicerina in ki je fino parfumirano. Znamenito je nadalje
Berge-jevo Panama-kotranovo milo
za popolno odstranitev poltnih nečistosti.
Cena komadu vsake vrste z navodilom o uporabi 35 kr.

Od drugih Berge-jevih medicinsko-kosmetič- nih mil zaslužno, da na nje posebno opozarjamo: Ben- zoe-milo za fino polt; boraksno milo za pršice; kar- bolsko milo za ugašenje polti pri pikah valed koz in kot razkužilo milo; Berge-jevo smrekovo-iglasto milo za umivanje in toaletu. Berge-jevo milo za nežno otročjo dolo (25 kr.).
Berge-jevo Petrosulfid-milo
proti rudeci obliži, rudečemu nosu, opršcu in klenju kože; milo za pege v obrazu jako učinkovito; žveple- nomilno milo proti zakašnini črnom in nečistostim obraza; taniško milo za potne noge in proti izpa- danju las.
Berge-jeva zobna pasta v tubah
najboljše sredstvo za čiščenje zob, št. 1 za normalne zobe, št. 2 za kadičce. Cena 30 kr. Glede vseh drugih Berge- jevih mil se najde vse potrebno v navodilu o uporabi. Odlikovano z zlato svetinjo v Parizu 1900.
Da bode vsaka znata nemogoča, zahtevajoč vsako le staroslačna Berge- jeva milo in ker je mnogo brezpospe- nega ponarejenega mila, ima vsaka etiketa Berge-jevega mila kot na- tačen znak pristnosti zraven sto- ječe polno ime v rudič barvi.

Suchard MILKA
čokolada iz čiste sme- tane v tablicah in zvitihi.
Smetane jako bogata mlečna čokolada.
Najnovejšo iz svetovnoslavne tovarne za čokolado.
PH. SUCHARD.

Plüss-Stauffer-jev klej
v tobolech in steklenicah h- večkrat odlikovan z zlatimi in srebrnimi svetinjami, s katerim se lahko zlepijo zlomljene stvari, ima na prodaj **Franz Kollmann v Ljubljani.** (74-12)
Majhen avtomobil
za 4 osebe, dobro ohranjen, je po ceni na prodaj.
Ogleda se lahko pri **Ernstu Speilu**, Trnovske ulice št. 15. (1568-1)

Sprejme se s 1. julijem trgovski pomočnik
v trgovino mešanega blaga. Isti mora imeti primerno kavejo. Plača po dogovoru. (1558-2)
Ponudbe je pošiljati na **Ivana Tomšič-a**, Markovec, Stari trg pri Rakeku.
Lepo stanovanje
z dvema sobama odda se takoj ali pa za avgust na Tržaški cesti št. 47 v prtiličju. Ravnotam se odda za av- gust ali pozneje
prostorna prodajalnica pripravna tudi kot delavnica za vsa- cega rokodelca.
Na željo tudi z vrtom. (1558-1)

Uradno dovoljena
najstarejša ljubljanska posredovalnica stanovanj in služeb
G. FLUX
Gosposke ulice št. 6 (1577)
priporoča in namešča le boljše službe iskajoče vsake vrste za Ljubljano in drugod. Potnična tukaj. — Natančneje v pisarni. — Vestna in kolikor možno hitra postrežba zagotovljena.

Prodajalna
tik farne cerkve, dobro založena z vsa- kovrstnim spekerijskim blagom, z letnim prometom 24.000 kron
odda se v najem
ali pa tudi iz proste roke proda.
Naslov pove upravništvo „Slov. Naroda“. (1455-6)

Išče se lokal
s kuhinjo za takoj, ali v kratkem času v Ljubljani oziroma Sv. Petro predmestju, blizu kolodvora ali vo- jašnic. (1452-7)
Ponudbe sprejema iz prijaznosti upravništvo „Slov. Naroda“.

Franc Wilhelmov odvajajoči čaj
FRANCA WILHELMA
leka naja, c. kr. zalagatelja
Neunkirchen, Spod. Avstrijsko
se dobiva v vseh lekarnah v zavitihi po 2 K avstr. volj. c(2721-15)
Kjer se ne dobi, se pošlje na- ravnost. Poštni colli = 15 zavit- kov K 24, franko na vsako avstr.- ogrsko pošto postajo.
Kot znamenje pristnosti je na zavitihi vtisjen grb trške občine Neunkirchen (devet cerkv).

love pruke
dega lesa, se prodajo po ceni s
alijem, ker bo most izgotovljen čez
(1497-5)
Več pove Marija Ana Wake nad
stajo Zagorje ob Savi.

Vino
deče in belo, jako dobro
iz lastnih vinogradov v
najboljših legah, prodaja
najceneje (1521)
Anton Laurinšek
rška gora pri Krškem.
Na zahtevo pošlje vzorce.

St. 15.416.

Izplačujoče se postransko opravilo
brez posebnega truda in izgube časa najdejo
spoštovane osebe vsakega stanu in povsod
s prevzetjem zastopa avstrijske družbe
prve vrste, ki sprejema (1463-3)
zavarovanja proti požaru, stekla, proti škodi pri prevažanju,
proti tatvini po ulomu in življenja.
Ponudbe pod „1798“ Gradec, poste rest.

Hotel Kolbeck „Zur Linde“
DUNAJ X., Laxenburgerstrasse 19
tik južnega in državnega kolodvora.
Postajališče električne cestne želez-
nice na vse strani.
Fina meščanska, novo opremljena hiša.
Elektr. razsvetljava, kopalnice, cene
zmerne. Postrežba in razsvetljava se
ne računa posebej. 791-13
Fran Kolbeck, hotelir.

St. 15.416.

Razglas.
Podpisani mestni magistrat opozarja na določbe v § 76. cestno policijskega
za dežel. stolno mesto ljubljansko. Te določbe se glasé:

Naprava napisov na izveskih i. t. d. dovoljena je v obče samo
po posebni dovolitvi magistrata, kateremu je zadržaj napisa pred-
ložiti v odobritev.

Prestopek tega paragrafa se kaznuje po § 117. zgoraj navedenega cestno-
policijskega reda z denarno kaznijo od 2—200 kron ali pa z zaporom od 6 ur
do 14 dni.

Mestni magistrat ljubljanski
dne 29. maja 1903.
Župan: **Ivan Hribar.**

Naročajte izborno (1384-8)
Ljubljansko delniško pivo
iz pivovaren
v Žalcu in Laškem trgu.
Naročila sprejema
Centralna pisarna v Ljubljani, Gradišče šte. 7.

Jako zabavni
80
concertni aparati
s ploščami,

govori,
se smeje,
poje in
žvižga.
RUDOLF WEBER
urar v Ljubljani, Stari trg šte. 16.

Ure na nihalo z godbo.
je zadnja novost v fabrikaciji ur. Te francoske miniaturne ure
na nihalo so 69 cm. dolge, skrinjica popolnoma po narisu je iz
naturnega orehovega lesa, fino polirana, z umetniško izrezljanim
nastavkom in igrajo vsako uro najlepše koračnice in plese. Cena
z zabojem in zavijem samo 8 gld. Ista ura brez glasbenega
stroja, toda z bilom, ki bje vsako pol in celo uro, z zabojem in
zavijem samo 6 gld., s stolpnim uram podobnim bitjem 6-50.
Te ure na nihalo ne gredo samo točno na minuto, za kar se 3 leta
pisмено jamči, temveč so tudi vsled svoje v istini prekrasne
opreme jako lepa in elegantna hišna oprava. Budilnik s zvončkom
in ponoči se lesketajočim kazalnikom 1-90 gld. Budilnik z godbo,
ki mesto zvonjenja igra 6 gld. Niklasta remont. ura 3 gld. Pristna
srebrna remont. ura z dvojnimi pokrovom 5-50 gld. Pošilja se
samo proti poštneemu povzetju. Neugajajoče se vzame nazaj,
denar se povrne, zato noben riziko. Veliki ilustrirani cenik
ur, verižic in prstanov itd. gratis in franko. (1326-6)
JOSIP SPIERING, Dunaj, I, Postgasse 2/W.

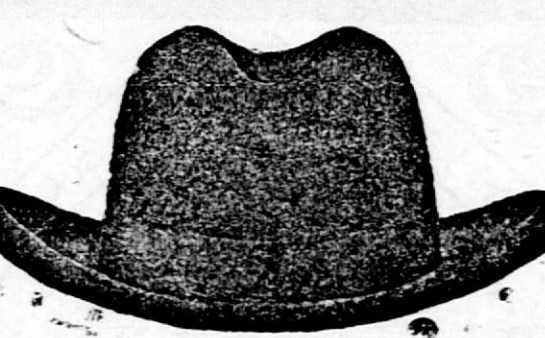
Na splošno znanje
naj blagovolijo vzeti posebno p. n. gospodje gosti, restavra-
terji in gostilničarji, da se dobijo
vsak dan ob pol 6. zvečer
sveže pečene
cesarske žemlje in solnati rožički
v parni pekarni (1447-6)
J. J. KANTZ
Rimska cesta šte. 16.

FR. P. ZAJEC
Ljubljana
Stari trg šte. 28
urar, trgovec z zlat-
nino in srebrnino in z
vsemi optičnimi
predmeti.
Nikelnasta remontoar
ura od gld. 1-90.
Srebrna cilind. rem.
ura od gld. 4-—.
Ceniki zastoj in franko.

MODERCE
natančno po životni meri za vsako starost,
za vsaki život in v vsaki facon!

Skladišče za modno blago, pozamen-
trije, trakove, čipke, svileno blago,
perilo, klobuke za dame, tkana in kratka
roba na debelo in na drobno.
priporoča
HENRIK KENDA
v Ljubljani, Glavni trg 17.

Važno! za Važno!
gospodinje, trgovce in živinorejce.
Najboljša in najcenejša postrežba
za droge, kemikalije, zelišča, cvetja,
korenine itd. tud po Kneippu, usne
vode in zobni prašek, ribje olje, re-
diline in posipalne moke za otroke,
dišave, mila in sploh vse toaletne
predmete, fotografske aparate
in potrebščine, kirurška obve-
zila vsake vrste, sredstva za desin-
fekcijo, vosek in paste za tla itd. —
Velika zaloga najfinjšega ruma in
konjaka. — Zaloga svežih mi-
neralnih vod in solij za kopel.
Oblastv. konces. oddaja strupov.
Za živinorejce
posebno priporočljivo: grenka sol,
dvojna sol, soliter, encjan, kolmož,
krmilno apno itd. — Vnanja naročila
se izvršujejo točno in solidno.
— Drogerija —
Anton Kanc
Ljubljana, Šelenburgove ulice 3.

Klobuke
najnovejše facone
priporoča po najnižji ceni
Blaž Jesenko
Ljubljana, Stari trg 11.

Anton Presker
krojač in dobavitelj uniform avstrij-
skega društva železniških uradnikov
Ljubljana, Sv. Petra cesta 16
priporoča svojo veliko zalogo
gotovih
oblek za
gospode in
dečke,
jopic in
plaščev
za gospe,
nepre- 25
močljivih
havelokov
i. t. d.
Obleke po meri se po najnovejših
uzorcih in najnižjih cenah izvršujejo.

Najboljše črnilo svetá.
Kdor hoče obutalo
ohraniti lepo bleščeče
in trpežno, naj kupuje
samo
Fernolend
čevljsko črnilo
za svetla obutala
samo
Fernolend crème za
naravno usnje.
Dobiva se povsod.
C. kr. dvorni založnik.
C. kr. priv.
tovarna ust. l. 1832
na Dunaji.
(1340-5)
Tovarniška zaloga:
Dunaj, I., Schulerstrasse 21.
Odlikovanja na Dunaju in Parizu:
zlata kolajna. V Londonu, Rimu,
Ostende: veliko darilo (Grand prix)

Naravne mineralne vode
in vrelni produkti vedno sveži pri trvdki
PETER LASSNIK. (1481-3)

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

C. kr. ravnateljstvo drž. železnice v Beljaku.
Izved iz voznega reda.

veljaven od dne 1. maja 1903. leta.
Odhod iz Ljubljane juž. kol. Praga čez Trbiž. Ob 12. uri 24 m ponoči osebni vlak
v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Aussee,
Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc na Dunaj via Amstetten. — Ob 5. uri zj. osebni
vlak v Trbiž od 1. julija do 15. septembra ob nedeljah in praznikih. — Ob 7. uri 5 m
zjutraj osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez
Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budjevice, Plzen, Marijine
vare, Heb, Francove vare, Prago, Lipsko, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m
dopoludne osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob
1. uri 40 min. popoldne osebni vlak v Lesce-Bled, samo ob nedeljah in praznikih od
31. maja. — Ob 3. uri 56 m popoldne osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste,
Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bre-
genc, Curih, Genevo, Pariz, čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budjevice, Plzen, Marijine
vare, Heb, Francove vare, Karlove vare, Prago (direktni voz I in II. razr.), Lipsko, na
Dunaj čez Amstetten. — Ob 10. uri ponoči osebni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste,
Inomost, Monakovo. (Direktni vozovi I. in II. razreda.) — Praga v Novo mesto in v Kočevje.
Osebni vlaki: Ob 7. uri 17 m zjutraj v Novomestu, Strazha, Toplice, Kočevje, ob 1. uri
5 m popoldne istotako, ob 7. uri 8 m zvečer v Novo mesto, Kočevje. Prihod v Ljubljano
juž. kol. Praga iz Trbiža. Ob 3. uri 25 m zjutraj osebni vlak z Dunaja čez Amstetten, Mo-
nakovo, Inomost (direktni vozovi I. in II. razreda), Franzensfeste, Solnograd, Linc, Steyr,
Ljubno, Celovec, Beljak. — Ob 7. uri 12 m zjutraj osebni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri
16 m popoldne osebni vlak z Dunaja čez Amstetten, Prago (direktni vozovi I in II.
razr.), Karlove vare, Heb, Marijine vare, Plzen, Budjevice, Solnograd, Linc, Steyr, Pariz,
Genevo, Curih, Bregenc, Inomost, Zell ob jezeru, Lend-Gastein, Ljubno, Celovec, St. Mohor,
Pontabel. — Ob 4. uri 44 m popoldne osebni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthala, Beljaka,
Celovca, Monakovega. Inomosta, Franzensfesta, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m zvečer osebni
vlak z Dunaja, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla čez Selzthal iz Inomosta, čez Klein-
Reifling iz Steyr, Lince, Budjevic, Plzen, Marijinih varov, Heba, Francovih varov, Prage,
Lipskega. — Ob 8. uri 38 m zvečer osebni vlak iz Lesce-Bled samo ob nedeljah in pra-
znikih od 31. maja. — Ob 10. uri 43 m ponoči osebni vlak iz Trbiža od 1. julija do 15. septembra,
ob nedeljah in praznikih. — Praga iz Novega mesta in Kočevja. Osebni vlaki: Ob 8. uri 44 m zj.
iz Novega mesta in Kočevja, ob 2. uri 32 m popoldne iz Strazha, Toplice, Novega mesta,
Kočevja in ob 8. uri 35 m zvečer istotako. — Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik.
Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m zjutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 7. uri 10 m in ob
10. uri 45 m ponoči samo ob nedeljah in praznikih. — Prihod v Ljubljano drž. kol. iz
Kamnika. Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m zjutraj, ob 11. uri 6 m popoldne, ob 6. uri 10 m
in ob 9. uri 55 m zvečer samo ob nedeljah in praznikih. (1)

Zavarovalnica za življenje
v Gothi.
Stanje zavarovanj 1. junija 1903: 831³/₄ milijonov mark.
Na zavarovalnici se je izplačalo od 1. 1829: 408 " "
Najvišja zavarovalna starost (priprosto na celo življenje,
mešani dividendni sistem) je v istini že premij prosta in do-
biva celo letno rento.
Zastopnik za Ljubljano: **Ed. Mahr**
(12-6) Židovske ulice št. 4.

Stanje hranilnih vlog: Rezervni zaklad:
17 milijonov kron. nad 400.000 kron.
Mestna hranilnica ljubljanska
na Mestnem trgu zraven rotovža
sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopolu-
dne in jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti
vsacega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti
plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vla-
gateljem.
Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezerv-
nega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem
svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo.
Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to,
da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar
maloletnih otrok in varovancev.
Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potem c. kr. poštne hranilnice.
Posoja se na zemljišča po 4³/₄% na leto. Z obrestmi vred pa
plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to
odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves
dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolžnik poplačati
dolga z obrestmi vred na primer v 33 letih, tedaj mora plačevati
na leto 6% izposojenega kapitala. (89-6)
Posoja se tudi na menice in na vrednostne papirje, in
sicer po 4¹/₂% do 5%.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice
 registrovana zadruga z neomejeno zavezo
 v Knezovi hiši, na Marije Terezije cesti št. 1
obrestuje hranilne vloge po 4 1/2 %
 brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje.
 Uradne ure: razun nedelj in praznikov vsak dan od 8.-12. ure dopoldne. (304-43)
 Poštnega hranilnišnega urada št. 828.406. Telefon št. 57.

Med. dr. Josipa Trauba želodčni prašek
Gastricin
 zdravniško preizkušen in potrjen.
 Tisoči in tisoči ljudi so vsled želodčnih, črevesnih in drugih boleznih primorani k strogi dieti, ki jim pretvarja življenje v muko. Po uporabi dr. Jos. Traubovega želodčnega praška **Gastricin** je taka dieta že po kratkem času popolnoma nepotrebna. Bolniki, ki si hočejo z množino živeža ohraniti moči, bodo to z Gastricinom popolnoma dosegli. Gastricin deluje pri začasnih nerednostih, kakor pri zgagi (gorečici), pehanju, napihovanju, želodčnih boleznih, bljuvanju, krčih, slabostih in tesnobi, glavobolu vsled slabega prebavljenja takoj in pri daljni uporabi odpravi tudi zastarele želodčne in črevesne bolezni, ki so se zoperstavljale dosedaj vsem sredstvom. — **Gastricin** ni odvajalno sredstvo ureja vendar izboljšuje popolnoma. — Natančnejše povedo prospekti. Za gospode zdravnike so poskušnje zastoj. (1116-8)
V Ljubljani se dobiva pri M. Mardetschlagerju, v lekarni pri orlu, kakor tudi v večini lekarn.
 Glavna zaloga **Salvator lekarna v Požunu (Pressburg).**
 Na debelo v medicinskih drogerijah
 Velika škatlja 3 K, mala škatlja 2 K, frankirano 20, rekoman-dirano 45 h več.

Nad 200 strojev v zalogi!
Najboljše mlatilnice
 gepeljne, trijerje, čistilnice (pajkelne), slamoreznice, mline in preše za sadje, fine kose, srpe, (1460-4)
amerikanske kosilne stroje
 (damo tudi na poskušnjo)
 in sploh vse potrebščine za poljedelstvo v veliki izbiri priporočata
po nizki ceni
Karol Kavšeka nasl.
SCHNEIDER & VEROVŠEK
 trgovina z železino in zaloga strojev v Ljubljani, Dunajska cesta št. 16.

Čudež urarske umetnosti
 je moja nova, pristno srebrna (1398-4)
Rokoko fantazijska remont. ura
 natančno po sliki, z umetno okrašenim, pristno srebrnim okrogljem, dvojnimi šarnirjem, emajliranim kazalnikom, izvrstnim, 36 ur idočim precizijskim kolesjem, ki teče v rubin-kamnih ter se vsaka ura uredi natančno po sekundah.
3letno pismono jamstvo.
Cena samo 5 gld.
 Ta prava umetnina za gospode kakor za dame, pripravna posebno kot darilo za bir-manee je vedno v zalogi in naj nikdo ne zamudi si omisliti to lepo in izvrstno dobro uro.
 Za darilo dam še k vsaki uri pristno kot srebrno silberin Garibaldi verižico za uro z varstvenim obročkom, karabinerjem in medajlon-skim priveskom zraven usnjene prevlake za stonj in stane ura z verižico in usnjeno prevlako vred samo 5 gld. Razpošilja direktno izdelovatelj
MAKS BÖHNEL, urar
DUNAJ, Margaretenstrasse št. 48.
 Založnik c. kr. zveze državnih uradnikov.

Veliki požar!
 zamore se lahko in naglo pogasiti samo s **Smekalovimi brizgalnicami**
 nove sestave, koje od desne in leve strani vodo vlečejo in mečejo. V vsakem položaju delujoče, kretanje brizgalnice nepotrebno!
R. A. SMEKAL
 Zagreb (72-13)
 skladišče vseh gasilnih predmetov, brizgalnic, cevi, pasov, sekiric, sesalk in gospodarskih strojev.

Mehanik Ivan Škerl
 stanuje samo
Opekarska cesta št. 38.
 šivalni stroji po najnižji ceni.
 Metle in v to stroko spadajoča popravila izvršuje prav dobro in ceno.
Pneumatik gld. 4-50.

A. KUNST
 Ljubljana
 Židovske ulice 4.
Velika zaloga obuval
 lastnega izdelka za dame, gospode in otroke je vedno na izbero.
 Vsakršna naročila izvršujejo se točno in po nizki ceni. Vse mere se shranjujejo in zaznamujejo. — Pri zunanjih naročilih blagovni naj se vzorec vposlati.

Ign. Fasching - a vdove ključavničarstvo
 Poljanski nasip št. 8 (Reichova hiša)
 priporoča svojo bogato zalogo **štedilnih ognjišč**
 najpriprostejših kakor tudi najfinjših, z žolte medjo ali mesingom montiranih za obklade z pečnicami ali kahljami. Popravilja hitro in po ceni. Vnanja naročila se hitro izvršé.

Alojzij Kraczmer
 prodaja in izposojevalnica glasovirjev in harmonijev
 Ljubljana Sv. Petra cesta 6.
 Največja zaloga glasbenega orodja.
 Lastna delavnica za popraviljanje.
 Zastopnik c. kr. dvornega in komornega tovarnarja glasovirjev: **L. Bösendorfer.**
 Ubitalec glasovirjev v glasbenih zavodih „Glasbena Matica“ in „Filharmonično društvo“ v Ljubljani.

Ostanki
 Modni kangarn. Loško sukno.
 za polovico cene
Sukneno blago
 za moške obleke
 po najugodnejši ceni
 priporoča
R. Miklauc
 Ljubljana 25
 Špitalske ulice št. 5.

L. Mikusch
 tovarna dežnikov
 Ljubljana, Mestni trg

Ustanovljeno leta 1832.
Priznana najboljše oljnate barve
 zmlete s stroji najnovejše sestave, prekašajo vsako konkurencu po finosti, ki omogočajo z jako majhno množino pobarvati veliko površino, razpošilja po nizkih cenah
Adolf Hauptmann v Ljubljani
 tovarna oljnatih barv, firneža, laka in steklarskega kleja.
 Električni obrat. (413-19)
 Ilustrovani ceniki so dobri brezplačno.

V novi stavbi v Predilnih ulicah se oddajo za avgust-termin elegantna, svetla in suha stanovanja
 s 3 in 4 sobami, kopalnicami in poselskimi sobami z vso prtilkino (prostorne podstrešne stanice) balkon in hodnik za čiščenje, upeljana električna razsvetljava in poraba dvorišnega parka.
 Več se izve vsak dan od 11. ure dopoldne do 4. ure po pol dne pri **Frideriku Stark**, Bleiweisova cesta št. 20, III. nadstropje, levo, ali pa v pisarni gosp. **F. Supančič-a**, Rimska cesta št. 20. (860-9)

M. McCormick Harvesting Machine Company
 (Tovarna za stroje za žetev v Čikagi)
 J. E. Knecht, ravnatelj. Budimpešta, V., Váci-ut 30.
 Izdelki: snopovni vezači, „Daisy“ stroji za žetev, stroji za košnjo, grablje za seno, zavorni aparati, „Manilla“ motvoz za snope. (1003-10)
 Zastopnik: **Maks Jelovšek na Vrhniki.**

Naznanilo.
Kdor
 hoče poceni in dobro blago, naj naroči moj novi cenik, ki ga pošljem zastoj.
 Posebno priporočam novosti v stenskih urah z novim stelpovim bitjem. Šivalni stroji Singer in vse druge vrste pripravne za domačo rabo, po zelo nizkih cenah. Vsa popravila točno in cenó. Umetna delavnica v I. nadstropju. Za obilen obisk se najtopleje priporočam
FRAN ČUDEN
 urar, trgovec in posestnik v Ljubljani, Mestni trg
 eksportna trdka na debelo in na drobno, član švicarskih tovarn „Union“, založnik c. kr. dolenskih železnic. (42-33)

Pozor!
 Priporočam svojo bogato zalogo pušk najnovejših sistemov in najnovejše vrste, revolverjev i. t. d., vseh pripadajočih rekvizitov in municije, posebno pa opozarjam na **trocevne puške**
 katere izdelujem v svoji delavnici in katere se zaradi svoje lahkote in priročnosti vsakemu najbolje priporočajo.
 Ker se pečam samo z izdelovanjem orožja, se priporočam p. n. občinstvu za mnogobrojna naročila ter izvršujem tudi v svojo stroko spadajoče **naročbe in poprave točno, solidno in najceneje.**
 Z velespoštovanjem
Fran Sevčik
 puškar v Ljubljani, v Židovskih ulicah.
 Ilustrovan cenik se pošilja na zahtevo zastoj.

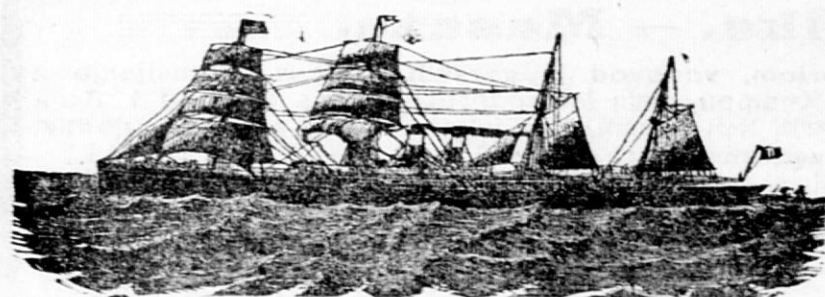
49 stavbnih parcel

se prodaja po ceni v Rožni dolini vis-à-vis Glinc.

Ker so parcele majhne, so pripravne posebno za male obrtnike, ki si želijo zgraditi svoj lastni dom.

(1486-5)

Vse drugo pri lastniku **Rudolfu Oroszyu**, Ljubljana, Slomškove ulice št. 13.

Red Star Line.

Iz Antwerpena

v Ameriko.

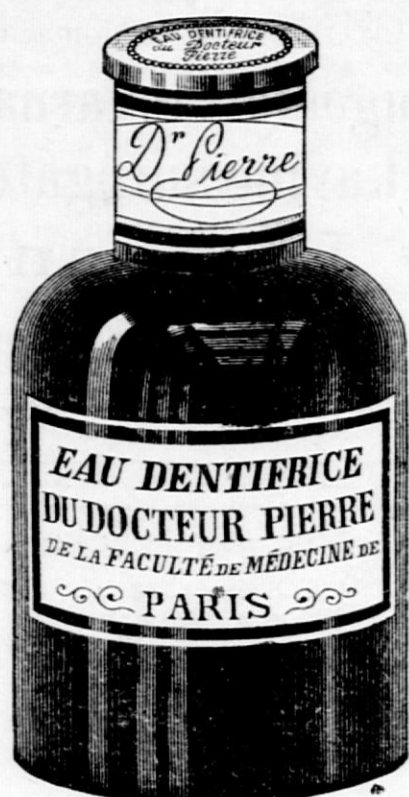
Prve vrste parobrodi. — Naravnost brez prekladanja v New York in v Philadelphijo. — Dobra hrana. — Izborna oprava na ladiji. — Nizke vožne cene. (2073-42)

Pojasnila dajejo:

Red Star Line, 20, Wiedener Gürtel. na Dunaji, ali Karol Rebek, konc. agent v Ljubljani, Kolodvorske ulice št. 32.

GRAND PRIX

Pariška svetovna razstava 1900.

Svetovnoslavna ustna voda.
Dobiva se povsod. (231-40)

**Ohranitev zdravega
ŽELODCA**

tihi največ v ohranitvi, pospeševanju in v uravnavi prebavljanja ter odstranitvi nadležnega zaprtja. V ta namen naj se rabi najpripravnejše znano sredstvo **Dr. Rose balzam za želodec**. Ta je narejen iz najboljših izskanjenih zdravilnih zelišč za lek. Vzbuja apetit in pospešuje prebavljanje in provzroča lahko odvajanje tako, da služi z najboljšim uspehom za gojenje želodca.

VARILO!
Vsi deli embalaže imajo zraven stoječo postavno deponovano varstvo znanko.

**Glavna zaloga
Iekarna B. FRAGNER-ja v Pragi,**

c. in kr. dvornega dobavitelja
„pri črnem orlu“

Praga, Malá Strana, oget Nerudove ulice.

Po pošti razpošilja se vsak dan.

Proti vpošiljavi K 256 se pošlje velika steklenica in za K 150 mala steklenica na vse postaje avstro-ogerske monarhije poštne prosto.

Zaloga v Iekarnah Avstro-Ogerske.
V Ljubljani se dobiva pri gg. Iekarjih: G. Piccoli, U. pl. Trnkoczy, M. Marbetschläger, J. Mayr. (112-4)

Velike Lašče: Ferdinand M. Doganoc.

Vipava, — Vrhpolje: Fran Kobal.

Vrhnika: M. Brilej.

Zagorje: R. F. Mihelčič, Iv. Müller sen.

Žužemberk: Jak. Dereani.

C. kr. priv. tovarna za cement

Trboveljske premogokopne družbe v Trbovljah

priporoča svoj pripoznano izvrsten **Portland-cement** v vedno enakomerni, vsa od avstrijskega društva inženirjev in arhitektov določene predpise gledé tlakovne in odporne trdote daleč nadkriljujoči dobroti, kakor tudi svoje priznane izvrstno **apno**.

Priporočila in spričevala
raznih uradov in najslovitejših tvrdk so na razpolago.

Centralni urad: (1182-7)

Dunaj, I., Maximilianstrasse 9.

FRANC DOLENC

v Ljubljani, Marijin trg
(pri frančiškanski cerkvi).

P. n.
Slavnemu občinstvu priporočam svojo veliko **zalogo manufakturnega blaga**

obstoječo iz raznovrstnega sukna, modernega in kamgarnovega za moške obleke.

Vsakovrstnega modnega in perilnega blaga za damske obleke najnovejših vzorcev. Izvrsten cvilih za motroce in postelno opravo in posebno dobro blago za rjuhe, namizne prte, servijete in brisačke. Veliko izbero preprog, zaves in tepihov vse po najnižjih cenah.

Blagohotnemu obisku se udano priporoča s spoštovanjem
(1121-8) **Franc Dolenc.**

Jako važno za vsacega kolesarja!

Predno se kateri odloči, kupiti si kolo, naj ne pozabi ogledati si ali vsaj naročiti cenik pravih

J. Puch-koles

katerih zastopništvo ima g.

Franc Čuden v Ljubljani.

Isti priporoča posebno kolo s prostim tekom in z zavoro v zadnjem kolesu (Freilauf mit Hinterradbremse).

Za vsako Puch-kolo jamči dve leti.

V zalogi nahajajo se tudi različni modeli raznih tovarn od 75 glđ. dalje. — Ceniki zastonj in poštne prosto.

Vzorci vina za poskušnjo, ceniki in natančnejša pojasnila dajejo se rade volje v skladišču na Starem trgu št. 15.

Na željo oziroma zahtevo dostavlja se naročeno vino franko na dom.

Otvoritev v soboto, 30. maja t. l., v Ljubljani, Stari trg št. 15.

Bratje Novakovič

uljudno naznanjajo sl. občinstvu stolnega mesta Ljubljane

da so otvorili v soboto, dne 30. t. m.

Prvo uzorno skladišče dalmatinskih vin

v steklenicah in na debelo **v Ljubljani, na Starem trgu 15**

ter se uljudno priporočajo v izdatna naročila. — Na izbero imajo izključno pristna, izbrana vina lastnega pridelka po različni primerno nizki ceni.

(1487-5)